Ը. ՏԱՐԻ 2170 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ԱՀԵԿԱՆ 4383 | 8 ԱՊՐԻԼ 1891 | 11 ՌԱՄԱԶԱՆ 1308 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղրուշ	150
» » Վեցամսեայ	75
» » Եռամսեայ	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ	28
Ընտիր Թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գուսաւոց Թղթատարի ծախք միօրինակ	Ղրշ. 50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 8/20 ԱՊՐԻԼ, 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, Ռուտինի մարքիզը, Նիւ-Օրլէանսի ջարդին վրայ հարցապնդման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ ջարդուողներուն մէջ կային դեռ ևս Իտալիոյ հպատակ չորս անձեր, (միւսներն ալ՝ թէեւ իտալացի՝ բայց արդէն ամերիկեան քաղաքացիութիւն ընդունած էին)։ Նախարարապետը Ժողովոյն հաղորդեց իտալեան կառավարութեան բրած ձեռնարկներն, և վստահութիւն յայտնեց թէ Իտալիոյ իրաւանց նպաստաւոր լուծում մը պիտի գտնուի։ Եթէ այնպիսի լուծում մը ձեռք բերել կարելի չլինի, ծանր չփոթութիւնք պիտի չծագին։ Բայց իտալեան կառավարութիւնը չատ պիտի ցաւի եթէ Միացեալ Նահանգներն այնքան անընտել երեւին իրաւանց և արդարութեան սկզբանց, որք Եւրոպիոյ մէջ միահամուռ ճանչուած են, և խղճի մտօք կը գործադրուին։

ԿՏԱԿ ԺԷՐՈՄ ՆԱՓՈԼԷՈՆԻ

Շաբաթ երեկոյ լրագրոյս տպագրութենէն ետքը Կ. Պոլսոյ Գործակալութեան կողմէ մեզ հաղորդեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ժէրոմ Նափոլէոն իշխանի կտակն ուրբաթ աւուր Փարիզեան լրագրաց մէջ հրատարակուած է։ Հանգուցեալն գլուխ իշխան ընդհանուր ժառանգորդ կը կարգէ, և ժառանգութենէ կը զրկէ զՎիքթոր իշխան՝ իբրեւ մատնիչ և ըմբոստ։ Ինչ ինչ յիշատակներ կը թողու իւր քրոջ Մաթիլտ իշխանուհւոյն և իւր դստեր Լէթիցիա իշխանուհւոյն, որ իւր ամուսնութեան առթիւ հօրենական հարստութենէն իւր բաժինն ընդունած լինելով, իւր հօր մահէն ետքը բան չստանար։ Հանգուցեալն իւր կտակս կոչում կ'ընէ Լուի իշխանին խոհեմութեան, հաւատարմութեան եւ ուղղամտութեան, խղճի մտօք գործադրելու համար իւր հօր վերջին կամքը։ Լուի իշխանին վրայ պարտ կը դնէ նաեւ Նափոլէոններու դատին ներկայացուցիչ լինել՝ ֆրանսական հանրապետութիւնը կամ ժողովրդային վարչութիւնը (պլէպիսիթ) կազմակերպելու համար, և հաւատարիմ մնալ գիտութեանց յառաջդիմութեան եւ մարդկութեան օրինաց։

Ի ՊԷԼԿՐԱՏ

Միլան Թագաւոր ուրբաթ մեկնեցաւ Սերպիայէն, ուր պիտի չդառնայ այլ եւս մինչեւ ցչափահասութիւն իւր որդւոյն, որ 14 տարեկան է հիմա։ Մեկնելէ յառաջ Թագաւորը ներկայ գտնուեցաւ քաղաքային պաշտօնատան մէջ տրուած հացկերոյթի մը, ուր ներկայ էին խնամակալք, նախարարք և զօրավարք։ Զինք համոզելու համար որ մեկնի Սերպիայէ՝ Խնամակալութիւնը մէկ միլիոն ֆր. տուաւ, իբրեւ կանխիկ վճարում Թագաւորահօր ապահովեալ տարեկան թոշակին։

Իսկ Նաթալի Թագուհին չի մեկնիր, յայտարարելով թէ բռնի զօրութեան առջեւ միայն կրնայ խոնարհիլ։

Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Ստուգուած է թէ Վիլհելմ Կայսեր քոյրը՝ Սոֆի իշխանուհին, Յունաստանի գահաժառանգ իշխանին կինն, օրթոտոքսութիւն կ'ընդունի։ Բայց Աթէնքի լրագրաց խօսքն նայելով, Յունաստանի Ս. Սինոդն իշխանուհին զերծ պիտի կացուցանէ կրկնամկրտութեան արարողութենէն։

Աթէնքի արքեպիսկոպոսն այս պահուս արեւելեան օրթոտոքս Եկեղեցւոյ վարդապետութիւնները կը դասախօսէ Սոֆի իշխանուհւոյն։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Աւստրիոյ և Իտալիոյ Խորհրդարանք, երկուց կառավարութեանց առաջարկութեան համեմատ, քուէարկեցին Իտալիոյ և Աւստրիոյ միջեւ գտնուող առեւտրական դաշնագրոյ պայմանաժամուն երկարաձգումը։

ՀՐԵԱՅՔ ՌՈՒՍԻՈՅ

Մոսքուայէ կը ծանուցուի թէ գործաւոր դասուն պատկանող իբր 14,000 Հրեայք վարչային տնօրէնութեամբ բռնադատեալ են մեկնիլ Մոսքուայէ և երթալ բնակիլ Ռուսիոյ այն մասին մէջ ուր եւեթ կարող են բնակիլ Հրեայք և ուստից դուրս պիտի չեննեն այսուհետեւ հրեայ արհեստաւորք։ Ի Մոսքուա կալուած ունեցող Հրէից երկամեայ միջոց կը տրուի այս պատուէրին հնազանդելու, և անոնց որ կալուած չունին՝ մէկ տարի։ Նոյն տնօրէնութիւն գործադրելի է Ռուսիոյ ուրիշ կողմերն ուր հրեայ արհեստաւորք հաստատեալ կան։ Կառավարիչք արտօնեալ են պայմանաժամ չընորհել, կեդրոնական կառավարութեան հետ խորհրդակցութեամբ, եթէ մասնաւոր և բանաւոր պատճառներով պայմանաժամ խնդրուի հրեայ անհատից կողմէ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանական Ակադեմիան, իւր հաստատման 25րդ տարեդարձին առթիւ, անցեալ երկուշաբթի հանդիսաւոր նիստ մ'ըրաւ, նախագահութեամբ կարօլ Թագաւորին, որ ջերմապէս ծափահարեալ բանախօսութիւն մ'ըրաւ այս առթիւ։ Եղիզապէթ Թագուհին և գահաժառանգ իշխանն եւս ներկայ էին։ Բանաստեղծ և վիպասան Թագուհին այս առթիւ կարդաց իւր մէկ ինքնագիր քերթուած։ Ի պատիւ հանդիսին յատկապէս կոխուած չքադրամ մը բաշխուեցաւ հանդիսականաց։ Երեկոյին, հանդիսական ճաշ մը տրուեցաւ 60 հրաւիրելոց, որք էին բատ մեծի մասին Ակադեմիոյ սովորական անդամք, պատուոյ անդամք և թղթակից անդամք։

ՑԱՐՔՈՒՆԻՍ ՌՈՒՍԻՈՅ

Ցարին հօրեղբայր Միքայէլ մեծ-դքսին (Կաւկասիոյ նախկին Փոխարքային) ընտանեաց մէջ ծանր դէպքեր տեղի ունեցան այս օրերս, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը։ Մեծ-դուքսը չատ ցաւեցաւ ի լուր յանկարծակի մահուան իւր կնոջ, Պատէնի արդի մեծ-դքսին քոյր Օլկա Ֆէտորովնա մեծ-դքսուհւոյն (51 տարեկան) մահուան լուրն առնլով։ Այս յանկարծակի մահ վերագրեցաւ սրտի բուռն ցաւին, զոր մայրն զգաց ի լուր չնորհազրկութեան իւր որդւոյն։ Գերման լրագիրք կ'ըսեն թէ սրտի հիւանդութիւն և ջրալից թոքատապ պատճառ եղան մահուան։ Մեծ-դքսուհին Խարքով ժամանելուն, հարկադրեցաւ ընդհատել իւր ճամբորդութիւն, որովհետեւ իրեն ընկերակցող բժիշկը կոկորդին մէջ բորբոքում մը տեսաւ։ Շաբաթ օրն անցուց այս հիւանդութիւն. բայց նոյն երեկոյին երեւցաւ ջրալից թոքատապ մը, որ մեծ-դքսուհին տարիներէ հետէ տառապեցնող սրտի հիւանդութեան հետ միացեալ, ընդհանուր տկարութիւն յառաջ բերաւ։ Կիւրակի հիւանդը ծանրացաւ։ Երեկոյին հոգեվարքն սկսաւ, և գիշերը մեռաւ, իւր քով ունենալով միայն իւր մեծ որդին, Նիքոլա Միխայլովիչ մեծ-դուքսը։ Միքայէլ մեծ-դուքս, հեռագրաւ լուր առնլով, երկուշաբթի հասաւ Խարքով, երբ ամեն բան վերջացած էր։ Հանգուցեալն եօթն զաւակ ունեցած է. մէկ աղջիկ և վեց մանչեր, որոց մին, Միքայէլ, 29 ամեայ, մօր մահէն հինգ շաբաթ յառաջ ի Ձենովա ամուսնացաւ Նասաուի մեծ-դքսին եղբօր 21 տարեկան գեղեցիկ աղջկան հետ, զոր կը ճանչէր երեք տարիէ հետէ։

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՆԿԵՓԵՑՈՒԹԻՒՆ Ի ԿՐԱՍ

Վեհ. Վիքթորիա Թագուհին անցեալ չաբթուն մէջ օր մը գնաց այցելեց ի Կրաս Պ. Շիրիսի խնկեփեցութեան (անուշահոտ նիւթերու, Parfumerie) գործարանն, եւ հետաքրքրութեամբ դիտեց այս հաճելի և անուշահոտ արուեստին գործադրմանկերպերն, որով Կրասի անուշահոտութիւնք աշխարհահռչակ համբաւ կը վայելեն։ Ն. Վեհափառութեան կ'ընկերանային՝ ի մէջ այլոց՝ իւր երկոքին դստերք Պէատրիս և Լուիզ, Պառոնուհի Ալիս տը Ռոչիլտ, Լէտի Չըրչիլ, Օր. Էտին, Սըր Հէնրի Փոնսոնպի, հազարապետ Պիկէ, Տքթ. Ռէյտ, և հնդիկ և սկովտացի սպասաւորներ։ Շէնքը, զարդարուած անգլ. և ֆրանսական դրօշներով, կառուցեալ է արմաւենիներու և հարաւային տունկերու պարտիզակի մը մէջ, և չէնքին ներսը՝ մաքրութեան և բարեկարգութեան տիպար՝ սքանչացում պատճառեց այս աւագ անձնաւորութեանց, որք սակայն չատ չքնաղ չէնքեր տեսած են չատ անգամ։ Անուշահոտ իւղերու պատրաստութեան վրայ որոշ գաղափարք չկան հասարակութեան մէջ. և ուսեալ մարդիկ անգամ չեն գիտեր թէ ո՛րքան համբերութիւն, ո՛րքան խնամք, ո՛րքան ճարտարութիւն հարկաւոր են այս բանաստեղծական արուեստին մէջ։

Վեհ. Թագուհւոյն այցելած հաստատութիւնն յատկացեալ է գլխաւորապէս այն հիւթերու (էսանս) և օծանելեաց (հօմատ), — այսինքն՝ ծաղիկներու բոյսերով տոգորեալ ճարպերու և իւղերու պատրաստութեան, որք մեծաքանակ կը ղրկուին աշխարհի ամեն կողմի մեծ խնկեփեցներուն՝ բազմագունակ անուշահոտութիւններ (պօմատ) և արդուզարդուց (թուալէթի) ջուրեր չինելու, որք կը վաճառուին հասարակութեան։

Այս տարի անուշահոտութեանց մէջ գրրծածելի մանուշակի և ոսկի նարգիսի (ժօնքիլ) վերջին տրճակները նոյն օր արշալոյսին Պ. Շիրիսի գործարանին դրանց առջեւ բերուած դրուած էին աշխատասէր ծաղկահաւաքներուն ձեռամբ, և Թագուհւոյն գալուստէն յառաջ սենեակները զարդարուած էին այս ծաղիկներով։ Պայծառ ոսկեգոյն և տժգոյն մանուշակի փոխն ի փոխ իրարու յաջորդող երանգներ չատ փայլուն և ակնահաճոյ տեսարան մը կը կազմէին, և հրաշալի քաղցրաբոյր մթնոլորտ մը կը պատէր կը թափանցէր հաստատութեան ամեն կողմը։

Թագուհին դիտեց այս հոտերն հաւաքելու և ճարպերուն հետ միացնելու գործողութիւնն, որ կը կատարուի նախ տաք ճարպի մէջ արկանելով ծաղիկներն (գործողութիւն էն ֆիւզիօն), և յետոյ անֆլէօռաժի գործողութեամբ, որ է ծաղիկները դնել ապակիներու վրայ որք ծածկուած են նոյն բաղադրութեամբ՝ պաղ վիճակի մէջ, և այս բաղադրութիւն տակաւ առ ինքն կը քաշէ կ'իւրացնէ անուշահոտութիւնն, և ի վերջոյ թորման (տիսթիլասիոն) գործողութեամբ, զոր ի կիր կ'արկանեն մանաւանդ վարդերէ և նարնջի ծաղիկներէ Աթար և Նէրոլի կոչուած հռչակաւոր հիւթերն հանելու համար։

Ն. Վեհափառութիւն և իւր դըստերք մեծապէս հետաքրքրեցան, մանաւանդ անֆլէօռաժի փափուկ մեթոտին։ Թագուհւոյն մեկնման ժամանակ Պ. Շիրիս նոր պատրաստուած անուշահոտութեանց քանի մը չիչեր մատոյց Ն. Վեհափառութեան՝ գեղեցիկ կողովի մը մէջ, որ մանուշակներով ու Մարեչալ Նիէլ անունը կրող վարդերով զարդարուած և բաց կանաչ ժապաւէնով յարդարուած էր։ Այս չիչեր ձօնուած էին հիւրերուն անուամբ, Պուքէ տը լա Ռէն, Պուքէ տը լա Փրէնսէս Լուիզ, Պուքէ տը լա Փրէնսէս Պէաթրիս արձանագրութեամբք, և ուրիշ երկու չիչեր կը պարունակէին սպիտակ վարդի և սպիտակ մանուշակի անուշահոտութիւններ։ Թագուհին չնորհալի ժպիտով մ'ընդունեց այս խիստ չնորհալի նուէրը։

Գործարանէն մեկնելով, Թագուհին կառքով պտոյտ մ'ըրաւ, եւ ապա անկլիքան մատուռը գնաց պսակ մը դնելու իւր հանգուցեալ սպասուհւոյն դագաղին վրայ։ Իւր դստերք և այլ տիկնայք եւս պսակներ դրին։ Թագուհին յետոյ երկու պսակներ եւս ղրկեց, այնպէս որ դժբախտ — կամ բաբերախտ՝ ինչպէս որ կ'ուզէք, — սպասուհւոյն դագաղը պսակներով ծածկուեցաւ։

* *

Պարզ գիտողութիւն մը Կրասի գործարանին առթիւ։

Ի Նիս կամ ի Կրաս, և ընդհանրապէս ի հարաւային Ֆրանսա բուսած ծաղիկներ նոյնքան քաղցրաբոյր, նոյնքան բազմերանգ բազմատեսակ և նոյնքան ակնապարար կը ծլին կը բուսնին Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերն, որ կը պարունակէ այնքան բարեխառն, տաք, բարեբեր և հարուստ գօտիներ։

Բայց, — ի բաց առեալ Էդիրնէի գործարաններն (Օրէսեան Բուլկէր) ուր վարդի հիւթը կը հանուի, յորմէ հազարաւոր պուլկար ընտանիքներ կ'ապրին, — Օ. Կ. Տէրութեան ո՞ր կողմը ծաղիկներէ անուշահոտութիւնը հանելու արուեստը մուտ գտած է։

Մեք Թուրքիացիքս որ ոչ իսկ պըտուղներէն օգտիլ գիտենք, տակաւին բնաւ չգիտենք ծաղիկներէն օգտիլ։

Եւ եթէ ի Կ. Պոլիս մի քանի ստարազգիներ ծաղկեմշակութեան արհեստ և տուրեւառը չհաստատէին, ցայսօր գաղափար անգամ պիտի չունենայինք թէ ծաղիկներն ո՛չ միայն մեր աչքին և մեր քթին այլ և մեր քսակին համար նշանակութիւն մը կրնան ունենալ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՈՒԱԾՆԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Վեհ. Շահը պաշտօնանկ ըրաւ Խորասանի կուսակալն՝ իշխան Տէօվլէթ Խան, և Թեհրան կանչեց։ Շիրազի արդի կուսակալն անոր պիտի յաջորդէ։ Տէօվլէթ Խան կարող կառավարիչ մ'էր, կ'ըսէ Վիէննայէ առ Թայմզ ուղղեալ հեռագիր մը, և ռուսական ազդեցութեան բերմամբ պաշտօնանկ եղեր է։ Միշտ հակառակ էր ռուսական տնձգութեանց, և չատ վստացուցեր է զանոնք՝ պաշտպանելով կարգ մը հպատակաց ի Պարսկաստան դաղթելն և անոնցմէ զօրագունդ մը կազմելով պարսիկ բանակին համար։

—Պ. Ճէյմս Պրայս, «Վերելք յԱրարատ» անուն հայերէնի թարգմանուած հետաքրքրաչարժ ուղեգրութեան հեղինակն, իբրեւ Խորհրդարանի անդամ պտոյտ մ'ընելէն ետեւ Իտալիայի արեւմտեան գաւառաց մէջ, ուր սովորաբար թշուառ վիճակ մը կը տիրէ, Լոնտոն դարձաւ, և անցեալ երկուշաբթի ներկայ էր Երեսփ. Ժողովոյ նստին։

—Անգլ. լրագիրք կ'իմանան թէ դատական իշխանութիւնը ձերբակալման հրամաններ հանած է Երեսփ. Ժողովոյ երկու անդամներուն դէմ, որք ամբաստանեալ են սեռական ոճրագործութեամբք։ Մին կլատսթոնեան մ'է, և Պ. Ուիլըրն կեղծ անուամբ մեղսակից գտնուեր է կնոջ մը, որ մանկահասակ անգլիացի աղջիկ մը Փարիզ տարած և յիշեալ անձին ներկայացուցած լինելուն համար բանտարկեալ է։ Միւսը պահպանողական է, և անբնական յանցանքներ գործեր է։ Երկուքն ալ փախած են Անգլիայէն։

Կլատսթոնեան երեսփոխանն է հարիւրապետ Վէրնի, երեսփոխան Պըքինկհէմշիրի հիւսիսային չրջանակին։ Ցամաքային Եւրոպա անցեր է. բայց ո՛ւր լինելն յայտնի չէ։ Պահպանողական երեսփոխանն է Պ. տը Քոպէյն, երեսփոխան Պոլֆասթի (Իռլանտա) արեւելեան չրջանակին։ Կը կարծուի թէ Սպանիա փախած է։

—Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, որ Ռայխսրաթ կը կոչուի, (ո՛չ Ռայխսթակ, ինչպէս տպագրական սխալմամբ ըսուած էր չաբաթ աւուր քաղաքական լրոց կարգին մէջ. Ռայխսթակ Գերմանիոյ Երեսփ. Ժողովոյ անունն է) Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, կ'ըսենք, Նախարարութիւնն հանրօգուտ ծրագրեր ներկայացուց ներքին մանր մունր բարենորոգմանց, եւ Թաաֆֆէ կոմսին Նախարարութեան համար ընդհանուր կարծիքն այն է թէ իւր հանրածանօթ ճարպիկութեամբ միջոց պիտի գտնէ այս Ժողովոյ մէջ եւս կառավարական չափաւոր մեծամասնութիւն մը կազմելու։

—Things Japanese (Ճափոնական Իրեր) անուամբ Պ. Պազիլ Հօլ Չէմպըլէյն, Ճափոներէնի և Լեզուաբանութեան դասախօսն Ճափոնի Կայսերական Համալսարանին մէջ, անցեալ չաբթուն ի Լոնտոն Քէկան Փօլի տպարանէն հրատարակեց Ճաբոնի վերաբերեալ զանազան չահագրգիռ նիւթոց վրայ խօսող գիրք մը, զոր գովեստի կը յիշեն Լոնտոնեան լրագիրք։

— Վիեննայի (հանդերձ արուարձանօք) քաղաքային նորընտիր խորհուրդը կազմուած է 94 ազատականներէ և 41 հակահրէականներէ։

—Ի Փարիզ պարկեշտ լրագիրք, ի գլուխ ունենալով զԹան, բողոք բարձին պատերուն վրայ փակցուած և ազգաբար մարդոց միջոցաւ չրջաբերուած անպարկեշտ ազդարարութեանց և ծանուցմանց դէմ, որք իգական վաւաչոտ նկարագիրներ կը ներկայացնեն, և անչուշտ գէշ տպաւորութիւն մը կ'ընեն։ Ոստիկանութեան նախարարն արգիլեց այս անվայել ցոյցեր։

ԹՈՔԱԽՏԸ ԿԸ ԲԱՂԹԱՆԱԿԷ

Տքթ. Լիպրայխի գտած հակահիւծախտային դարմանն եւս Տքթ. Քոխի Բէօգէրէօլին կոչուած հակահիւծախտային դեղին վիճակակից կը լինի։ Առ Պէրլինէր Թակպլաթ Պոնէ ղրկուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ Պոնի Համալսարանին բժշկական փորձառական հիւանդանոցին մէջ վերջ տրուած է թէ՛ Տքթ. Լիպրայխի եւ թէ Տքթ. Քոխի դեղերուն փորձառական կիրառութեան։

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Կին մը եկաւ ինձ, օրիորդ... օրիորդ Տըլօռմէն, Օռօռէն նամակ մը բերաւ. եկէք ըսաւ ինձ, ես ալ գացի անոր հետ... այն առեն...

Յանկարծ լռեց և չորս կողմը նայեցաւ չուարած։

—Ահա... ամենը, պա՛րոն Վան Օսէն, ըսաւ թոթովելով. դուք չէք կրնար գիտնալ... չեմ կրնար ըսել...

Հոլանտացին տրտմութեամբ գլուխն երերցուց, և կնոջ նայեցաւ. ինքն ալ կը սկսէր կասկածիլ։

Կապիտօն աչքովը կ'ըսէր.

—Կը տեսնէք որ իրաւունք ունիմ, մեղսակի՛ցն է անոր։

Դերակոմն հասկցած էր որ կոմսուհւոյն նեղուելուն և լռելուն պատճառն այն էր որ Լաօէռի կոմսուհի ըլլալը չէր ուզեր յայտնել։ Այն ատեն, իր առելութեան զգացումներն արթնցան, վայրագ նայուածքին մէջ կապարագոյն փայլակ մը չողաց և չրթանցը վրայ երեւցաւ իր զըզուելի ժպիտը։

—Այո, ըսաւ խուլ ձայնով, Կապիտօն չսխալիր, այս կինն իմ սիրուհիս և իմ մեղսակիցս է։

Ի՛նչ նպատակով կ'ըսէր այս գարչելի խօսքը. ի՞նչ կը յուսար։ Թերեւս ինք ալ չէր գիտեր։

Պ. Վան Օսէն կոմսուհիէն հեռացաւ զզուանօք։

Այս վերջինը վեր կանգնեց գլուխն, աչքերը բոցաչող, բայց հանդարտ, արհամարհոտ, սէգ։

—Կը հաւատա՞ք այդ մարդուն խօսքերուն, գոչեց. չէ՞ք տեսներ որ սուտ կը խօսի, ատելութենէն և վախէն։ Օ՛հ, վա՛տ, անզգա՛մ։

—Կը կրկնեմ, ըսաւ դերակոմն, այս կինն իմ սիրուհիս է։ Եւ որովհետեւ կը համարձակի ուրանալ, թող երդնու որ տասնվեց ու կէս տարի առաջ, իր ամուսինը չթողուց ինձ հետ գալու համար։

—Օ՛, ըրաւ Պ. Վան Օսէն սարսռալով։

Եւ կոմսուհւոյն՝ որ տժգունած էր,

—Իրա՞ւ է ըսածն, հարցուց։

Խեղճ կինը ցաւագին ճիչ մը արձակեց և գլուխը ծռեց,

Դերակոմին խօսքերն յանկարծ լուսաւորած էին Հոլանտացւոյն միտքն, եւ անզգամին յուսացածէն տարբեր եղաւ իր խօսքին ազդեցութիւնը։

Պ. Վան Օսէն մօտեցաւ կոմսուհւոյն, անոր ձեռքը բռնեց եւ ըսաւ յուզմամբ։

—Սիրտ առէք, տիկին, գլուխնիդ վեր կանգնեցէք. չեմ մոռցած որ տարիներով իմ տունս ապրած էք, իբրեւ իմ ընտանեացս անդամ մը. այո, սիրտ առէք եւ գլուխնիդ վեր կանգնեցէք. չեմ հաւատար լսած խօսքերուս, ո՛չ, դուք այս մարդուն սիրուհին չէք. դուք իր մեղսակիցը չէք կրնար ըլլալ։

—Ա՛հ, պարոն, ըսաւ կոմսուհին, արտասուալից աչօք անոր նայելով։

—Քիչ մը առաջ ինձ ըսիք թէ կին մը եկաւ ձեզ, օրիորդ Տըլօռմէն նամակ մը բերելով...

—Ճշմարտութի՛ւն է այդ, պարոն։

—Ո՞ւր է այդ նամակը։

—Վրաս է, գրպանս. ահաւասիկ։

—Դարան մը լարեր են ձեզ։ Ի՞նչ նըպատակաւ։ Գիտէք անշուշտ, բայց ես չեմ հարցներ ձեզ. գիտեմ ինչ որ կ'արգիլէ ձեզ պատասխանել։ Լռեցէք, տիկին, ուրիշ կերպով կ'իմանանք ձեր հոս բերուելուն պատճառը։

—Պարոն Վան Օսէն, պատասխանեց կոմսուհին, կը թողում որ ինձմով զբաղիք եւ կը մոռնամ, կը մոռնանք որ օրիորդ Օռօռն ազատելու համար եկած էք հոս. երկու աշտարակիկներէն միոյն մէջ բանտարկուած է, այս կողմնին մէջ, կարծեմ, բայց ինք միայն պարոններ, աւելցուց դերակոմը ցուցնելով, ինք միայն կրնայ զաղտնի դուռը բանալ։

—Տիկին, պատասխանեց Հոլանտացին, այդ գաղտնի դուռը կրնայ գոց մնալ։ Օրիորդ Օռօռ բանտին մէջ չէ, եկէք տանիմ զձեզ իր քով։

—Ես կը տանիմ, ըսաւ Ամերիկացին յանկարծ երեւան ելնելով. եկէ՛ք, տիկին, եկէք, աւելցուց մանկամարդ կնոջ մօտենալով։

Նիւ-Եօրքի նաւայարդարը քիչ առենէ ի վեր սրահը մտած էր եւ գլխաւոր դըրան քով կեցող մարդերուն ետեւը պահուըտած, մտիկ ըրած էր։

Այն երիտասարդին ներս մտնելը տեսնելով, դերակոմը վեր ցատկած էր որպէս թէ փողիծ մը խայթած ըլլար զինքը. յետոյ նորէն աթոռին վրայ ինկած էր մռմռալով։

—Ի՛նքը, ի՛նքը, Վիլիէմ Տըրքէ՛թ։

Վեր նետուած առեն բրած յանկարծական չարժումէն, թուղթ մը, նամակի ձեւով ծալլուած, հագուստին գրպանէն կէս մը դուրս ելաւ։ Նուառօ, որ անոր քով կեցած էր, թուղթը քաշեց առաւ։ Ահաւոր նամակն էր զոր կոմսուհին մերժած էր գրել։ Նուառօ Պ. Վան Օսէնին տուաւ զայն ըսելով։

—Կարծեմ ասիկա կարդալով բան մը պիտի իմանաք։

Դերակոմն ահեղ նայուածք մը նետեց եւ կիսովին ոտքի ելաւ որպէս թէ Պ. Վան Օսէնի վիզը նետուելու և թուղթը ձեռքէն առնելու համար։

—Ա՛հ, անզգամ, անզգա՛մ, գոչեց հոլանտացին կարդալէ վերջը, հիմայ հասկցայ։

Դերակոմը սարսափած, ընկճուած, չուրթը պատռեց իր մթաչող նայուածքն և մռնչիւն մը արձակեց։

ԻԹ

ՇԱՐԺՈՒՆ ՏԱԽՏԱԿԱՄԱԾԸ

Առենն եկած է պատմելու ինչ որ անցած էր Քլօ-տ'Իուխի դուրսը և յետոյ տան մէջ, Կապիտօնի, Նուառօի և միւս երկու անձերուն յանկարծական երեւումէն առաջ։

Ընթերցողը գուշակած է որ Վիլիէմ Տըրքէթ այն Ամերիկացին է, այն Եանքին որուն վրայ Սանդաքի դերակոմը խօսած էր Լօռիին այն օրն ուր, ճամբան ցոյց տալու համար, իր մեղսակիցը ցանկապատին վանդակափեղկին առջեւ տարաւ։

Տեսանք որ Տըրքէթ չէր վարանած ըսելու՝ «Ես գիտեմ ուր է օրիորդ տը Լասէ»։ Իրեն համար դերակոմն Իուխի ցանկապատէն ուրիշ տեղ չէր կրնար տանիլ Օռօռը։ Կապիտօն և Պ. Վան Օսէն չուտով համակարծիք եղան իրեն, երբ պատասխանեց այս վերջնոյն ուղղած մէկ քանի հարցմանց։ Այնատեն որոշուեցաւ որ այն գիշերն իսկ պիտի յանկարծակիի բերէին տան պահապաններն ինչպէս և Սանդաքի դերակոմն եթէ, ինչպէս բանաւոր էր ենթադրել, իր բանտարկելուհւոյն քով էր ինք ալ։

—Գոնէ չորս մարդ պէտք է առոր համար, ըսաւ Կապիտօն։

—Մենք երեք ենք, ըսաւ Պ. Վան Օսէն։

—Նուառօ ընկերս ալ կայ։

—Ծառայներէն երկուքն ալ ձեր տրամադրութեան տակ կը դնեմ։

—Կարծեմ կրնան օգտակար ըլլալ։

—Ինչպէ՞ս պիտի երթանք որսի ժամադրավայրն, հարցուց Հոլանտացին։

—Կառքով, պատասխանեց Վիլիէմ Տըրքէթ, լաւ ձիերով երկու ժամէն կ'երթցուի։

—Չորս հոգինոց երկու կառք պէտք է։

—Այո։

—Նախ իմս կ'առնենք։

—Տիկին Տըլօռմէնն ալ, ըսաւ Կապիտօն։

—Ճիշդ է, ըսաւ Պ. Վան Օսէն։

—Երթամ չուտով իմացնեմ, ըսաւ Կապիտօն ոտքի ելնելով, այս իրիկուն ժամը եօթնին պէտք է պատրաստ ըլլանք։ Զենք գիտեր ինչպէս մարդոց հետ գործ պիտի ունենանք, ուստի զինուելու ենք։

—Որոշուեցաւ, պարոն Կապիտօն, պիտի զինուինք։

Գործակալը մեկնեցաւ ըսելով.

—Վեցուկէսին հոս եմ ես։

Կապիտօնի ներկայութենէն այլ եւս չքաշուելով, Տըրքէթ պատմեց իր բարեբարին թէ ինչպէս Բարիզի մէջ մեծ գումարներ վատնած առեն այդ Իուխի ցանկապատը գնած էր։

—Օր մը, չարունակեց, գտայ տետրակի մը մէջ, որ չատ տարիներէ ի վեր չէր բացուած, հին մագաղաթներու բաւական ստուար ծրար մը։ Այդ տան մանրամասն ու ամբողջ յատակագիծն էր, զոր զայն չինող ճարտարապետը գծած էր։ Կրնամ երեւակայել զարմանքս եւ այն ուշադրութիւնն որով քննեցի եւ ուսումնասիրեցի մագաղաթներն, որոց մէջ անտես զսպանակներու միջոցաւ բացուող գաղտնի դռներու, լռողական խողովակներու, չարժուն տախտակամածներու, պատերուն մէջ չինուած սանդուղներու վրայ խօսուած էր։ Ադոնց իւրաքանչիւրի գտնուած տեղը նշանակուած էր, եւ մասնաւոր մագաղաթ մը, համապատասխան թիւերով, գաղտնի դռները բանալու համար զսպանակները խաղցնելու եղանակը կը ցուցնէր։

(Շարունակելի)

ԱՇԽԱՐՀԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Գերման աշխարհագիրներու իններորդ համաժողովոյն մէջ որ վերջերս գումարեցաւ ի Վիեննա, նոյն քաղաքին Համալսարանին դասախօս փրոֆ. Թոմաշէք երկար յիշատակագիր մը կարդաց, որով կ՚ըսէ թէ Մակեդոնիոյ բնակչաց մէջ պուլկար ցեղն ուրիշ ցեղերէ առաւելակշիռ է թուով, և Ցոյնք չնչին փոքրամասնութիւն մ՚են հոն։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ Ց՚ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ մէջ եւս սնանկութիւնք կը յաճախեն այս օրերս։ Լիվուռնոյէ կը հեռագրուի թէ Ռոտոքանաքի տան վճարմանց դադարման վրայ ստուգուած է թէ վեց միլիոն 250 հազար Ֆր. պարտք ունի և երկու միլիոն 250 հազար Ֆր.ի գոյք։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս 75 ծրուչ և աւելի տուրք վճարող ազգայնոց ցուցակները Թաղական խորհրդոց կողմէ՝ ըստ հրահանգի՝ վերաքննուած և անձնական արժանեօք ընտրող համարելի Թաղեցւոց անուններովն հանդերձ Պատրիարքարանի հաղորդուած ըլլալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրեց երեսփոխանաց բաշխման կարգադրութեան համար յառաջագոյն կազմեալ յանձնաժողովոյ անդամները՝ նոյն ցուցակներն ուշադրութեան առնլու, երեսփոխանական ընտրողաց թիւը ճշդելու, բաշխումը կատարելու և արդիւնքը տեղեկագրելու համար։

Սոյն յանձնաժողովոյ անդամք են՝ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի, Վսեմ. Ստեփան փաշա և Մեծ. Ռէթէոս էֆէնտի Պէրպէրեան։

Վանայ պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ Ծ. վարդապետ Ալվազեան Զատկական տօներէն անմիջապէս յետոյ իր պաշտօնատեղին՝ Վան՝ պիտի ուղեւորի։

Կարինէն մեզ տրուած ազգային լուրերը գոհացուցիչ չեն դժբաղդաբար։ Տեղւոյն ազգայնոց ոմանք, յորս կը գտնուին նաեւ պաշտօնական անձինք, տակաւին օխերմաբար կը վարուին Սանասարեան վարժարանի պատուարժան տեսչութեան դէմ, մոտի խնդիրներ յարուցանելով և պարզամիտ ժողովուրդն ընդդէմ այդպիսի կարեւորագոյն և օգտաշատ հաստատութեան մը գայթակղեցնել ջանալով։ Կը հաւաստեն թէ այս պատճառաւ երկպառակեալ է նոյն իսկ Քաղաքական ժողով տեղւոյն, և անցեալ շաբթու այդ ժողովոյ խոհեմ անդամոց ոմանց կողմանէ իրենց պաշտօնակցաց ընթացից դէմ ընդարձակ բողոքագիր ղրկուած է ի Պատրիարքարան, բաւական ծանօթութեամբք։

—Տրապիզոնէն տեղեկութիւն կը տրուի մեզ թէ՝ քաղաքէն 6-7 ժամու ճանապարհ հեռի Էլէվի անուն ծովեզերեայ գիւղաքաղաքի մէջ բնակեալ 60-70 հայ ընտանիք բոլորովին կրօնասիրութենէ և ուսումնասիրութենէ զուրկ կը գտնուին. թէ՝ եկեղեցին ու վարժարանը տարիէ մը աւելի ժամանակէ հետէ փակեալ կը մնան, և ժողովրդենէ ոչ ոք փոյթ չտանիր զայն բանալու համար. և թէ՝ տարի մը յառաջ Տ. Գարեգին անուն քահանայ մը եկեղեցւոյն և վարժարանին մէջ պաշտօն կը վարէ եղեր բաւական արժանեօք և ջանիւք, սակայն՝ յերեսաց տարապայման անտարբերութեան ժողովրդեան՝ չկրնալով ստանալ իւր աշխատութեանց փոքրիկ վարձքն, և հետեւաբար կարօտ ու թշուառ լինելով ստիպուեր է Տրապիզոն փոխադրուիլ։ (Փունջ)

Երէկ առաւօտ, Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր պատարագ մատոյց գիւղին քարոզիչ Գեր. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, ի հանգիստ հոգւոյ ողբացեալ Ներսէս էֆէնտի Ներսէսեանի։ Ներկայ էին Ներսէսեան ընտանեաց անդամք և ազգականաց ու բարեկամաց ստուար բազմութիւն մը։ Պատարագիչ Սրբազանը պարագային յարմար քարոզ մը խօսելով, համառօտիւ գծեց հանգուցելոյն կեանքն ու ազնիւ ձիրքերն, օրհնեց յիշատակն և հանգիստ մաղթեց նորա հոգւոյն։

Ցաւօք կը ծանուցանենք տպագրիչ Սէրվիչէն էֆ. Զագըրեանի հօր՝ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԷՖ. ԶԱԳԸՐԵԱՆԻ մահն։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կը կատարուի այսօր, ի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Սկիւտարի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Միւնիխի օսմանեան պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Քոթոր։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Եգիպտոսի արտաւոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշայի առաջին քարտուղար Արիֆ պէյի, ի վարձատրութիւն իւր եռանդուն պաշտօնավարութեան։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կայս. թիկնապահ թնդանօթաձիգ զօրաց գեր-գնդապետ Ալի Րիզա պէյի, ի վարձատրութիւն այն ծառայութեան, որով թուրքերէնի թարգմանած է գերմանական չրջուն թնդանօթաձիգներու յատուկ զէնընկեցութեան հրահանգը։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ Ի ՇԱԶԼԸ ԹԷՔՔԷ

Երէկ իրիկուն ժամ 10ին Վեհ. Սուլթանը՝ Եըլտըզի պալատան մօտ գտնուած Շազլը Թէքքէն գնաց եւ ներկայ գտնուեցաւ կրօնական արարողութեանց։ Ն. Վեհափառութիւն Իֆթարն անդ ըրաւ և մինչեւ ժամ մէկ մնալէ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Ն. Վեհափառութեան՝ ի կայս. պալատ վերադառնալու պահուն, ճամբուն երկու կողմը ինչպէս նաև Թէքքէի հանդէպ գտնուած աւազանեաց ապարանքները լուսազարդուած էին։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը՝ շաբաթ իրիկուն, և Բարձր. Սպարապետն ու Ծովային գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ գնացին և ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ նաև Զմիւռնիոյ քարափանց խնդրովը, սակայն վերջնական որոշում մը չտուաւ։ Ուրիշ կարեւոր խնդրոց վրայ տրուած որոշմունք տեղեկագրով մը մատուցուեցան Վեհ. Սուլթանին։

Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Ներքին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարք պահ մը խորհրդակցեցան կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան նախընթաց օր Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագէմի Վէգայիէն քաղուած)

Տպագրական Տեսչութիւնը, նկատելով որ յԱդրիանուպոլիս հրատարակեալ Ճէրիտէ լրագրոյն և մայրաքաղաքիս լրագրաց ոմանց միջեւ ծագած վիճաբանութիւնն օրինական սահմանն անցած է, հարկ դատած է այսօրուընէ սկսեալ վերջ տալ այդ վիճաբանութեանց և որոշած է որ մայրաքաղաքիս լրագրաց մէջ յետ այսորիկ այդ կարգի վէճեր չհրատարակուին։

9 րամազան 1308

6 ապրիլ 1307

Այս ազդարարագիր հաղորդուած է նաեւ Ադրիանուպոլսոյ Ճէրիտէ լրագրոյն։

—Քարբերդի կուսակալութեան կողմէ ապրիլ 5 և 6 թուականներով Ներքին գործոց Նախարարութեան ուղղեալ երկու հեռագիրք ծանուցած են թէ Մալաթիոյ գաւառին Իտարէի ժողովոյ անդամներէն հայ-հռոմէական Զոլաքեան Գրիգոր աղա մէկ քանի օր առաջ գիշեր մը սպաննուած գտնուեր է իւր տան դրան առջեւ, թէ տեղւոյն ընդհանուր դատախազի օգնականն ու ոստիկանութեան պաշտօնեայք մինչեւ առաւօտ ամեն ջանք ի գործ դնելով, ձերբակալեր են այդ ոճրին հեղինակներն, որք նոյնպէս հայեր են և թէ այդ գաւառին մէջ գտնուող ոչ-իսլամ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը գոհունակութիւն յայտնած են կառավարութեան կողմէ այս մասին ցոյց տրուած հոգածութեան համար։

—Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Գուզկունճուքի Համիտիյէ պողոտան պիտի նորոգուի 12,000 ղրուշ ծախքով ու Թաղապետական շրջանակին հսկողութեան ներքեւ, և այդ ծախք պիտի հայթայթուի 1307 տարւոյ շինութեանց ու նորոգութեանց ընդհանուր ծախքէն։

—Պետական Խորհրդոյ դիւանին քարտուղարներէն Նաշիտ պէյ, որ թուրքերէն գեղագրութեան համար ոսկորէ գրիչ մը հնարած էր, իւր գիւտին համար մենաշնորհ ստացած է և Սէնայի վարժարանին մէջ պիտի շինուին այդ գրիչի պատրաստութեան յատուկ գործիները։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Գերմանական կառավարութիւնը Բրոււսիոյ Թագ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը նուիրած է Ա. զօրաբաժնի հետեւակաց Ա. կիսաբաժնին հրամանատար Ֆեազիմ փաշայի, հեծելազօրաց Ա. կիսաբաժնին հրամանատար Մէհմէտ Ալի փաշայի, թնդանօթաձիգ զօրաց տիպար-գնդին հրամանատար Ահմէտ Համտի փաշայի, Նիզակաւոր հեծելազօրաց առաջին գնդին գնդապետ Սէյտ պէյի, հետեւակ զօրաց առաջին գնդին գնդապետ Հիւսնի պէյի, հետեւակ զօրաց երկրորդ գնդին գնդապետ Թահսին պէյի, հեծելազօրաց երկրորդ գնդին գնդապետ Հագգը պէյի, զինուորական վարժարանի հետեւակ զօրաց ուսուցչին գնդապետ Ալի պէյի և թնդանօթաձիգ զօրաց տիպար-գունդին գերգնդապետ Հաչիմ պէյի։

Կարմիր Արծուոյ պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Բերայի ոստիկանզինուորաց հրամանատար Հիւսէյին Հիւսնի պէյի և նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ թնդանօթաձիգ զօրաց առաջին գնդին տեղակալներէն Մուսթաֆա էֆէնտիի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է սոյն պատուանշանաց գործածութիւնը։

ՄԱՐԱՇԷՆ ՀԱՆՐԱԳԻՐ

Երեկի Թագէմի Վէգայիի մէջ հրատարակուած է հետեւեալ հանրագիրն, որ Մարաշէն ուղղուած է առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն.

Բարձեալն Աստուած՝ մեր գթառատ Վեհափառ կայսրն ամենայն փառօք անսասան պահէ իւր փառապանծ գահուն վրայ։ Ստորագրեալքս՝ հաւատարիմ հայ հասարակութիւն Մարաշի, որ Ն. Վեհափառութեան բարձր շուքին ներքեւ զարգացած ենք և հպատակութեան երախտիքը փառք ու երջանկութիւն կը համարինք և անկարող կը գտնուինք Վեհ. Սուլթանին կողմէ ի վաղուց անտի մեզ հասած թոյլտուութեանց հազարին մէկին փոխարէն շնորհակալութիւն յայտնելու, և երախտապարտ միայն որ արդարասէր ու բարձր արժանեաց տէր կայսեր մը հպատակները կը գտնուինք, մեր միակ բաղձանքն է մեր հպատակութիւնն աւելի ամրապնդել և յայտնել մեր հաւատարմական զգացմանց արտայայտութիւնները։ Արդ, հայութեան անունով խեղ մը խայտառակ և ստորին անձանց ջիմալական ու ապերախտական ընթացքը թէեւ զմեզ յոյժ ամօթահար ըրած է, սակայն մեւս կողմէ լսեցինք որ մեր գթառատ կայսրը չէ հաւանած որ հայ հաւատարիմ ազգն, որ ի վաղուց անտի հպատակութիւնն ու հաւատարմութիւնն իրեն համար երջանկութիւն մը համարած է, գոհուի մէկ քանի անպատկառներու և դատարկապորտներու ննեդամիտ ընթացից։ Զայս լսելով, ինչպէս միշտ, այս անգամ եւս կրկին և կրկին անգամ բարեմաղթութիւններ ըրինք վասն կենաց և բարօրութեան մեր Օգոստափառ Սուլթանին։ Մեր մէջ բնաւ անհատ մը չկայ որ հպատակի այդ խայտառակներու ննեդամիտ նպատակին և մենք ամենքս ալ հաւատարիմ հպատակներ ենք և կը խնդրենք որ մեր վրայէն անպակաս ըլլան կայսերական այն շնորհներն զորս ի վաղուց անտի կը վայելենք։ Կը խնդրենք որ մեր այս զգացումները հաճիք մատուցանել յոտս կայս. գահոյից։

(Ստորագրութիւններ)

Առաջնորդական փոխանորդ հայոց Մարաշի Աւագ քահանայ, քահանայ, քահանայ, Մուրատեան, Զօրապաճեան, Պիլէզիկճեան, Թոփալեան, Սարայտարեան, Տիլլէքճեան, Տօպապճեան, Գույումճեան, Թանըրեան, Մուրատեան, Մահիքեան, Սէմաքեան, Նալչաճեան, Թալոլեան, Ալիքսանեան, Մուրատեան, Զօրապաճեան, Սամլեան, Սիմոնեան, Պէրպէրեան, Տէր Յովհաննէսեան, Տէր Մեսրոպեան, Բարթամեան, Սալպեան, Սէրհէնկեան, Տատիեան, Եէմէնիճեան, Թոփալեան, Բամուքեան, Ագըզպեան, Ալիքսանեան, Սալթեան, Արիքեան, Պուրունսուզեան, Ասլանեան, Զաֆէրեան, Ալիքսանեան, Ճէպէճեան, Քասարճեան, Մուրատեան, Կալէտէրեան, Սէրէթճեան, Գույումճեան, Եէմէնեան, Գանպուրեան, Գույումճեան, Առաքէլեան, Թարաքճեան, Ծանսըզեան, Հալեպլեան, Շամլեան, Բիւրքճեան, Պուրունսուզեան, Ապօեան, Զօրապաճեան, Գարագաշեան և Պապրամեան։

ԱՄՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄ

Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Թուրքիոյ ղանազան կողմերը գտնուած ամրութեանց սպառազինումն աւելի կատարելագործելու համար բանակցութիւնք կատարուին Գրիւբի զինագործարանին հետ։ Սպարապետ Բարձր. Ալի Սաիպ փաշա անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմած է կայս. սոյն Իրատէն գործադրելու համար։ Յանձնաժողովն իւր տեղեկագիրը պատրաստած է, որ Սպարապետութեան միջնցաւ հաղորդուած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՋՈՐԸ

Ցայտնի է թէ Քաղաքապետութիւնը մտադիր է Գասըմ փաշայի ձորը գոցել և մայրաքաղաքիս դուրս սպանդանոցներ շինել։

Արդ, ինչպէս ժամանակին ծանուցած էինք, Օսմ. կայս. Պանքան յանձն առած է այդ շինութեանց համար 150,000 ոսկւոյ փոխառութիւն մը ընել, տարեկան վեց առ հարիւր տոկոս և սպանդանոցներու տարեկան հասոյթէն թէ՝ տոկոսին և թէ գլխաւճարին համար տարեկան 15,000 ոսկի վճարելու և շինութիւններն ալ Պանքային միջոցաւ կատարելու պայմանաւ։

Ուրիշ կողմերէ եւս առաջարկուեր է այդ փոխատուութիւնն ընել աւելի աժան պայմաններով։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆՔ Ց՚ԱԳՐ. ՊՈԼԻՍ

Այս աւուր Սապահի մէջ կը կարդանք.

Ադրիանուպոլսոյ առեւտրական դատարանը սնանկացեալ հռչակած է տեղւոյն Ալի Փաշա չուկային մէջ գտնուող կտաւավաճառ Արթին էֆէնտին, որուն խանութին ու տան մէջ գտնուած չարժուն ստացուածք կնքոյ ներքեւ առնուած են։

—Օսմ. կայս. Պանքային Ադրիանուպոլսոյ մասնաճիւղը խնդրած է տեղւոյն առեւտրական դատարանէն սնանկացեալ հռչակել Պարուխ անուն մանրավաճառն և դատարանն ալ ըստ այնմ տուեր է հարկ եղած որոշումը։ Սակայն Պարուխ, իբրեւ իտալական հպատակ, միասուդ հաստուցում պահանջած է Պանքային մասնաճիւղէն։ Տեղւոյն առեւտրական դատարանն այսօր պիտի քննէ թէ այդ դատը տեսնուելու համար հա՞րկ է խառն դատարան մը կազմել թէ ոչ։

ՀԱՑԻ ԳԻՆԸ

Անցեալ շաբթու ակիզբները ցորենի և ալիւրի գինը փոքր ինչ բարձրացած ըլլալով, հացագործք ոմանք թէև մտադրութիւն ունեցած են, աղերսագրով մը, 5-10 փարայի յաւելում մը խնդրել հացի իւրաքանչիւր օխային վրայ, սակայն շաբթուն վերջերը գինը նոյ անկում մը յառաջ գալով, առայժմ հրաժարած են այդ մտադրութենէն։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՅՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Երուսաղէմի յունաց միաբանութիւնը հինգ անդամէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մը կազմած էր, որպէս զի Դամասկոս երթայ և անտի իւր պաշտօնատեղին առաջնորդէ Երուսաղէմի նորընտիր Պատրիարք Տ. Կերասիմոսն։ Ն. Սրբազնութիւն այս պահուս Պէյրութ կը գտնուի։ Պատգամաւորութիւնը կը բաղկանայ երկու եպիսկոպոսէ և երեք վարդապետէ։

Տ. Կերասիմոսի ընտրութիւնը վաւերացնող կայսերական Իրատէին ելլելէն ետքը, Անտիոքայ յոյն միաբանութեան անդամք ի ժողով գումարուելով Դամասկոսի մէջ, Անտիոքայ պատրիարքական տեղապահ ընտրեր են Իրէնուպոլիսի մետրապոլիտ Տ. Սէրաֆիմոսն որ Հէրոթէոս պատրիարքին մահէն ետքն ալ վարած էր տեղապահական պաշտօն։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԴԱՏ

Ֆրանսական հիւպատոսարանի դատարանն այս ուրբաթ օր իւր վճիռն արձակեց՝ Մօնիթէօր Օռիանթալի արտօնատէր և տնօրէն Պ. Պէլիսի կողմէ Պ. Ա. Կլավանիի դէմ բացուած դատին մէջ։ Դատարանն ընդունելով որ Մօնիթէօրի մէջ հրատարակեալ յօդուածք օգտակար եղած են կլավանի ընտանեաց, այս վերջինը դատապարտեց 30 ոսկի վճարել՝ փոխանակ 100 ոսկւոյ զոր կը պահանջէր Մօնիթէօր։

ՕՍՄ. ՊԷՃԻՆ

Մարտ 1էն 31, Օսմ. ծխախոտի Րէժիի հասոյթք բարձրացած են 162 հազար օսմ. ոսկւոյ, մինչ 1890 տարւոյ միեւնոյն ամսոյ հասութից գումարն էր 147,000 ոսկի։ Կանխահաս է Նէօյէ Ֆրայէ Բրէսէի այն լուր, թէ օսմ. Րէժին պայմանագիր կնքեր է Բոլթուկալի Րէժիի ընկերութեան ծխախոտն ինք հայթայթելու համար։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կարնոյ կուսակալ Հասան Խայրի փաշա Ալաշկերտէն Գարաքիլիսէ ուղեւորեր է։ Ն. Վսեմութիւն Ալաշկերտի մէջ երեք-չորս օր մնալով, գաւառակին ընդհանուր գործոց վրայ քննութիւններ կատարած և փութացնել տուած է այդ քննութեանց արդիւնքն եղող տնօրինութեանց գործադրութիւնը։

—Տիարպէքիրի գաւառական լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ Բալու գաւառակին կեդրոնին մէջ երկրաշարժ մը տեղի ունենալով Զիվէի պահականոցը փլեր և զինուորներէ չորսը փլատակաց ներքեւ մնալով մեռեր են։ Այդ տեղին մօտ երեք տուներ եւս կործաներ են։ Մարդու ուրիշ կորուստ պատահած չէ։

—Քարբերդի մէջ զրոյց ելնելով որ Աֆիոնի իւրաքանչիւր օխային վրայ 90 ղրուշի մաքսատուրք դրուած է, աֆիոն մշակողք սկսած են ետ կենալ աֆիոնի մշակութենէն, սակայն Քարբերդի գաւառական Թերթը կ՚ըսէ թէ այդ լուր բոլորովին անհիմն է և հետեւաբար պէտք չէ հաւատ ընծայել այդ կարգի սուտ լուրերու։

—Տէրսիմի ցեղապետներէն Սուրգատ Նյաւալ աղա, որ Քարբերդի նահանգին կեդրոնը երթալով հնազանդութիւն յայտնած էր, կուսակալին կողմէ մեծարուելէ յետոյ իւր տեղը վերադարձեր է։ Տեղւոյն Իտարէի ժողովն եւս հարկ եղած գործողութիւնները կատարեր է, Էյուպ աղայի համար բարձրագոյն նշանում մը ձեռք բերելու։

—Քարբերդի կուսակալութիւնը, տեղեկանալով որ Հիւսնիմանսուրի Չէլիկեան գիւղէն մէկ քանի անձինք, առանց պատճառի բանտարկուած են, քննութիւններ կատարել տալով անոնց անմեղութիւնը հաստատել տուած և հրամայած է ազատ արձակել զանոնք։ Այդ անձինք տեղւոյն երեւելեաց ներկայութեանը ազատ արձակուելով, բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

ՔԻՒՐՏ ՀԷՆՏԼԱՉՈՐՔ

Ի նորոյ կազմելի Համիտիյէ հեծելագնդին պատկանող Խնուսի Թէքման գիւղախումբէն Ջէրիֆի Աշիրէթի ցեղապետն ու միւս ցեղապետք Երզնկա ուղեւորեր են։ Նոյնպէս Հայտէրանլը Աշիրէթին Վանայ նահանգին մէջ գտնուած Հաճի Ալի աղաի խումբն ինչպէս նաև Պայազիտի Անթապ գաւառակին մէջ գտնուած Հիւսէյին աղայի խումբը բաւական բազմութեամբ ճամբայ ելեր են Երզնկա երթալու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Թուրք մամուլը և Վիէննայի լրագրաց ոմանք ծանուցին թէ Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ առեւտրական նոր դաշնագրոյ մը կնքման համար բանակցութիւնք վերջացած էին և թէ օսմ. պատուիրակաց կողմէ տեղեկագիր մը մատուցուած էր Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Նախարարաց Խորհրդոյ ներկայացուելու համար։ Աւստրօ-Թուրք առեւտր. դաշնագրոյն բանակցութեանց վերաբերեալ այս լուրեր սխալ են։ Իրաւ է թէ բանակցութիւնք վերջացած են, բայց սա պատճառաւ որ աւստրիական պատուիրակք իրենց վերջնական պայմանները ներկայացուցեր են չորս գլխաւոր կէտերու ընդունելութեան համար մինչ օսմ. պատուիրակք եւս իրենց պայմանաց վրայ կը պնդեն։ Այս չորս գլխաւոր կէտերէն զատ, հինգ կամ վեց հատ դեռ կան որոց վրայ պատուիրակք համաձայնած են, բայց Նախարարաց Խորհրդոյ հաւանութիւնն հարկաւոր է։ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը տակաւին խմբագրուած չէ։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը կ՚ըզգուշացնէ այդ աշխատութեամբ՝ որ աւարտելուն պէս Նախարարաց Խորհրդոյն պիտի մատուցուի։

(Լ. Հէրըլտ)

ՇՔՕՏՐԱՅԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Շքօտրա ղրկուած քննիչ յանձնախումբն իւր քննութեանց արդիւնքը հեռագրով մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան, որ Վեհ. Սուլթանին մատուցած է զայն։ Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է որ այդ յանձնախումբ հարկ եղած տեղերն երթայ աւելի մանրամասն քննութիւններ կատարելու համար։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Մախսուսէի Տօփ-Գափու շոգենաւն, որ Սուրրէի Հիւմայունը Պէյրութ պիտի փոխադրէ, շաբաթ իրիկուն ժամ 12ին մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։ Սուրրէի Հիւմայունն Սկիւտարէն նոյն շոգենաւ փոխադրուեցաւ մեծ հանդիսիւ։

Սուրրէ Էմինի նաւային Ֆէրիգ Տօքթ. Րիֆաթ փաշա ուրբաթ օրը կայս. պալատ գնաց և իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց, Րիֆաթ փաշա, երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց և ստացաւ Ն. Վեհափառութեան հրամանները։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

Լ. Հէրըլտի թղթակիցներէն մին չահեկան յօդուած մը կը գրէ հրդեհի ապահովագրութեան վրայ ի Թուրքիա։ 1865ին ապահովագրութիւնը դեռ իւր մանկութեան մէջ էր, վասն զի ապահովագրական ընկերութեանց երկու կամ երեք գործակալներ միայն կային աստ, և սոյն ընկերութեանց ընդունած ապահովագիներու տարեկան գումարը 10,000 ոսկիէ աւելի չէր ըլլար։ Սոյն առաջին ընկերութիւնք ծանր կորուստներ կրեցին, բայց այժմ իրոց վիճակը մեծապէս բարեքած է մայրաքաղաքիս մէջ։ Քարաշէն և երկաթեայ հաստատուն շէնքեր բռնած են բազմաթիւ փայտաշէն շէնքերու տեղը, հրշէջոյց լաւ կազմակերպութիւն մը հաստատուած է և Տէրքոսի ջրոյ ընկերութիւնը հիմնուած է որ առատ ջուր կը հայթայթէ։ Բերայի մեծ կրակէն ի վեր ապահովագրութեան կարեւորութիւնն զգացուած է և ապահովագրական ընկերութեանց գործերը չորենակ բազմացած են, այնպէս որ ընդունուած ապահովագիներու տարեկան գումարը միայն Կ. Պոլսոյ մէջ 100 000 ոսկիէ շատ աւելի է, և Թուրքիոյ գրեթէ ամէն մեծ քաղաքի մէջ կան ապահովագրական ընկերութեանց գործակալութիւններ։ Սակայն տակաւին մեծ տարբերութիւն կայ ընդ մէջ Թուրքիոյ և արեւմտեան Եւրոպիոյ երկրաց, վասն զի սյս երկրաց մէջ ամէն տուն ունեցող իւր տունը ապահովագրելն առտնին կարասիք հայթայթելու չափ կարեւոր կը համարի։ Լ. Հէրըլտի թղթակիցը կ՚ըսէ թէ ապահովագրութիւնն առաւել կարեւոր է աղքատներու քան թէ հարուստներու համար, վասն զի աղքատք յաճախ կը կորուսանեն գրեթէ ամէն բան երբ իրենց տունն այրի։

ՕԹԷԼՆԵՐՈՒ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Մայրաքաղաքիս եւ Թուրքիոյ միւս քաղաքաց մէջ գտնուած օթէլներու համար կանոնագիր մը պատրաստուած եւ Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ ընդունելի դատուելէ յետոյ վաւերացած է կայս. Իրատէով։

Ըստ այդ կանոնագրի, իւրաքանչիւր օթէլի դրան վրայ տախտակ մը պիտի դրուի յորում գրուած ըլլայ օթէլին ու տիրոջ անունները։ Օթէլներու մէջ տումարներ պիտի գտնուին, յորում պիտի նշանակուին օթէլը եկող ու մեկնող թէ՝ տեղացի եւ թէ՝ օտարական հիւրերու անունն ու զբաղումն եւ ժամանման ու մեկնման թուականները։ Այդ տումարի մէկ պատճէնը որոշեալ ժամանակներու մէջ պիտի հաղորդուի ոստիկանութեան այն պահականոցին, որուն շրջանակին մէջ կը գտնուի այդ Օթէլը։ Ասոր հակառակը գործող օթէլի տէրերը դրամական տուգանաց պիտի ենթարկուին։

Թուրք լրագիրք կ՚ըսեն թէ՝ պուլկար բանակին մէջ հրահանգներն ու հրամանները, որք մինչեւ ցարդ ռուսերէն լեզուաւ կ՚աւանդուէին, յետ այսորիկ պուլկար լեզուաւ պիտի կատարուին։ Այս որոշում արդէն սկսեր է ի կիր առնուիլ։

—Մայրաքաղաքիս պարսկական հիւպատոս Վսեմ. Յովհաննէս խանի հօրեղբօր որդի Ստեփան էֆէնտի Աքճէլեան, կայսերական բժշկարանական վարժարանին մէջ իւր քննութիւններն անցնելով՝ փաստաբանութեան վկայական ստացած է։ Ստեփան էֆէնտի Զմիւռնիա պիտի ուղեւորի, փաստաբանութեամբ պարապելու համար։

—Եղնանգաւ ատեանը շաբաթ օրը դատեց Ահմէտ անուն ածխավաճառ մը, որ ձեռն աղքատաց ածուխ բաշխուած պահուն թաղապետութեան պաշտօնէի մը տասը ոսկի կաշառք առաջարկած էր, ընդունիլ տալու համար իւր տուած փուչիով ու քարով լեցուն ածուխը։ Ատեանն երեք տարւան բերդարգելութեան դատապարտեց Ահմէտն, որոշելով միանգամայն որ իբրեւ կաշառք առաջարկած տասը ոսկին խմէ առնուի իբր տուգանք և վեց տարի Տէրութեան ծառայութեանց մէջ չգործածուի։

—Ոստիկանութիւնը տասն եւ եօթը վաղեմի չարագործներ աքսորեց հեռաւոր վայրեր։

—Թօֆէք կ՚իմանայ թէ ի Գումգաբու բնակեալ Մէզանոս Գարեգին անուն մարդ մը, որ Արտէմ անուն կնոջ մը հետ տասը տարիէ ի վեր ապօրէն յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր, անցեալ օր այդ կնոջ ուրիշ մարդէ մը ունեցած Արաքսի անուն աղջկան պատիւը բռնաբարելով խոյս տուեր է, սակայն Գումգաբուի ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարելով շաբաթ օրը ձերբակալած է Գարեգինը։

—Նոյն թերթը կ՚իմանայ նաեւ թէ նախընթաց իրիկուն, ի Գումգաբու, ոստիկան Յովհաննէս էֆէնտի տեսնելով որ երկաթուղւոյ կայարանին հանդէպ գտնուած սրճարանին մէջ, սրճարանի տէրը Ստեփան և Գրիգոր ու Սարգիս անուն ուրիշ երկու անձինք վնասակար ընթացից մէջ կը գտնուին, անմիջապէս ձերբակալած է այդ երեք անձերը։

—Իմթիազ պատուանշանի ոսկի չքադրամը տրուած է Երթողրուլ գաւառի կառավարիչ Ֆուատ փաշայի։

—Նախընթաց իրիկուն ի Թոփխանէ իսլամի մը ու աւստրիական հպատակ խըրուաթի մը միջեւ կռիւ մը ծագելով, երկուքն ալ դաշոյնով զիրար վիրաւորցին։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք վրայ հասնելով երկուքն ալ ձերբակալեցին։

—Երէկ արքունի Նաւարանի աւազանին մէջ գտնուած անգլիական շոգենաւէ մը կամուրջին վրայ աշխատող Հիւսէյին անուն գործաւորի մը վրայ երկաթ մը իյնալով թեւը տեղէն փրցուց։ Գործաւորը ծանր վիճակի մը մէջ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

—Սապահ կ՚իմանայ թէ կեդրոնական բանտին մէջ գտնուող պրուսացի Թադէոս անուն նշանաւոր վաղեմի չարագործ մը նախընթաց գիշեր ժամ 4 ին բանտին՝ Զապթիէ Փաշա Թաղի կողմը գտնուած մասէն փախեր է։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայք հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են այդ փախստականը ձերբակալելու համար և հաստատապէս կը յուսացուի թէ ի մօտոյ ձերբակալուի։

—Լ. Հէրըլտ կը պատմէ թէ, հինգշաբթի իրիկուն, Ճիւզէբ Լիքասի անուն մէկը, որ Սիրք Դուռնիէի նուագածուաց խումբին կը պատկանի, յետ ներկայացման, Պոլսէն Բերա դառնալու պահուն, Ազապ-Գաբուի կամուրջին մօտերն յարձակում կրեր է չորս անձերէ որք դանակ ի ձեռին վրան եղած ստակը գողցեր են։ Չարագործք ուզեր են առնել ձեռքն ունեցած նուագարանն ալ, բայց նուագածուին աղաչանաց վրայ թողեր են զայն։ Այս չորս անձինք, տեսնելով որ երկու Թուրք սպայներ դէպ իրենց կողմը կուգան, արագաքայլ լոյս կուտան՝ հոն թողլով խեղճ Ճիւզէբն, որ սպայներուն կը պատմէ իր գլխուն պատահածն։ Այս վերջինք կը հրաւիրեն նուագածուն՝ մօտակայ պահականոցն իմաց տալ եղածը, բայց Ճիւզէբ կը մերժէ, որովհետեւ ժամանակն ուշ էր և նախամեծար համարեց տուն դառնալ զգացած յուզումն անցունելու համար։

—Ոստիկանութեան նախարար Նազըմ պէյ նախընթաց իրիկուն ոստիկանապետներն իւր ներկայութեան կոչելով պատուիրեց որ ոստիկանք գիշերները կանոնաւոր կերպիւ կատարեն իրենց պտոյտներն և հսկեն որպէսզի անտեղութիւնք չպատահին։

—Աւէ-ար. Լըվէնը կը ծանուցանէ թէ Անգլիական հպատակ Պ. Ֆ. Շառնօ 99 տարւոյ մենաշնորհ ստացեր է անթիմօանի և արծաթախառն կապարի հանքերուն զորս գտած է ի Քարխանէի և ի Հօրատի, Քասանտրի գաւառին մէջ (Զմիւռնիոյ նահանգ)։

Տրուած հրամանագրին համաձայն, այս հանքաց շահագործումը պիտի սկսի առ առաւելն երկու տարի ժամանակամիջոցի մէջ։

—Լէֆքէէն մինչեւ Պիլէճիք նորաշէն երկաթուղւոյն բացումը մայիս 1|13ին տեղի պիտի ունենայ, հետեւաբար թղթատարական և հեռագրական վարչութիւնն զբաղած է Կ. Պոլսոյ և Պիլէճիքի միջեւ սուրհանդակի գործառնութեանց յատուկ պաշտօնէից ընտրութեամբ։

—Նախընթաց առաւօտ, ի Գատըգիւղ, Մոտա, Պոստան փողոցն այրող երկու քարաշէն տուները Ռօյեալ ընկերութեան ապահովագրուած էին 550 անգլ. ոսկւոյ։ Տանց միոյն կահկարասին Լը՛ըբը՛ ինշիւ֊ ռը՛ն» ընկերութեան ապահովագրուած էր 400 անգլ. ոսկւոյ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 18 ապրիլ.—Կաւկասիոյ նախկին փոխարքայ Միքայէլ մեծ-դքսի կին և վերջերս ամուսնացեալ Միքայէլ Միխայէլովիչ մեծ-դքսին մայր Օլկա Ֆէտորովնա մեծ-դքսուհւոյն յուղարկաւորութեան հանդէսն այս առաւօտ տեղի ունեցաւ։ Ներկայ էին կայսրը, կայսրուհին, կայսերական գերդաստանի միւս անդամները, Սաքս Ալթէնպուրկի Ալպրէխտ իշխանը, հանգուցելոյն եղբայր Պատէնի Վիլհէլմ իշխանն և պալատան բարձրաստիճան պաշտօնատարք։—Կը հաւաստեն թէ Միքայէլ Միխայէլովիչ մեծ-դուքս հինգ տարի Ռուսիայէն դուրս պիտի բնակի։

ՔԻԼ, 18.—Պիզմարք իշխան ընդունեց Շլեզվիկ-Հոլշթայնի պահպանողականաց ընկերակցութեան մէկ պատուիրակութիւնն։ Այս առթիւ բանախօսութիւն մ'ըրաւ պահպանողականութեան նշանակութեան վրայ, յայտարարելով թէ կառավարութեան դէմ թշնամական միտումներ չի տածեր։ «Բայց եթէ խնդրեն ինձմէ որ այլ եւս չխառնուիմ քաղաքականութեան, պիտի ըսեմ թէ երբեք տեսած չեմ աւելի մեծ յիմարութիւն մը քան այդ անլուր պահանջումն։ Փորձառու մարդու մը իրաւունքն և պարտականութիւնն է հանրային գործերով զբաղիլ։

ԼՈՆՏՈՆ, 18.—Զանզիպարի վեհապետը վաւերացուց Պրուսէլի դեսպանաժողովին կնքած հակագերեվարական դաշնագիրը։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 18.— Սերպիոյ ելմտական նախարարն ի մօտոյ Վիեննա, Պերլին եւ Փեթերսպուրկ պիտի ուղեւորի։

—Ստոյգ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ առ այժմ կառավարութիւնը չուզեր Նաթալի թագուհւոյն մեկնման համար միջոցներ ձեռք առնուլ, սպասելով մինչ հաշտարար կարգադրութեան մը։

ԱԹԷՆՔ, 18.— Բովանդակ մամուլը ջերմ երախտագիտութեամբ կը խօսի գահաժառանգ Սոֆի իշխանուհւոյն օրթոտոքսութիւն ընդունելու որոշման վրայ։ Կը հաւաստեն թէ կրօնափոխութիւնը պիտի կատարուի աւագ շաբաթ օրն արքայական պալատան մէջ։

—ՓԱՐԻԶ, 18.—Իբր թէ Նաթալի թագուհւոյն հրամանաւ գիրք մը հրատարակեցաւ, որ կը պարունակէ ամուսնալուծման վերաբերեալ դատին թուղթերն, որոց մեծ մասը ծանօթ են։

ԿՐԱՍ, 18.— Ալպեան որսորդաց վաշտ մը Զորիներու զինուորական կարաւանով մը ռազմափորձեր կատարեց Վիքթորիա թագուհւոյն ներկայութեանն որ շնորհաւորեց վաշտին պետը։

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 18. (Ա. Հ. Գ.)— Կը ծանուցուի թէ 3 առ հարիւր տոկոսաբեր 630 միլիոն ոսկեդրամ Ֆրանքի փոխառութիւնը վաւերացնող կայսերական Ուքազը 4—5 օրէն պիտի հրատարակուի։

ՔՈՊԷՆՀԱԿ, 18 (Ա. Հ. Գ.)— Կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրուեցաւ շինելու համար Տըլէվէլի դրութեամբ նեղ գիծերով երեսուն նոր երկաթուղիներ, որոց երկայնութիւնը պիտի լինի 400 անգլիական մղոն։

ՊԵՐԼԻՆ, 18 —(Ա. Հ. Գ.) Կէյզէրմինտէյի համեմատական ընտրութիւնն, յորում կը ներկայանայ Պիզմարք իշխան, պիտի կատարուի ամսոյս 26 կիւրակի օրը։

ԱՍԻԱ ՕՐՈՒԱՆ

ՍԻՄԼԱ, 18 ապրիլ.—Անգլիական երեք զօրախումբեր երէկ յարձակելով Միրանզայներու վրայ՝ ի փախուստ դարձուցին զանոնք։

ՍՈՖԻԱ, 19.—Կառավարական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Հավասի Գործակալութեան թղթակցին արտաքսման հրամանն ետ առնուած էր Ֆրանսական հիւպատոսին միջամտութենէն առաջ, բարեկամաց ոմանց բարեխօսութեամբ։ Ռուտինի մարքիզն ալ հեռագրաւ մը բարեկամական խորհուրդ տուած է պուլկար կառավարութեան չարտաքսել թղթակիցը։

ԱՑԱՋԻՕ, 19.— Ալեքսանտր կայսեր կրտսեր որդին Կիորկիյ մեծ դուքս մի քանի օր եւս կը մնայ հոս։ Կղզւոյն ներսերը պիտի պտտի։ Քաղաքապետութիւնն այսօր մեծ հացկերոյթ մը կուտայ ի պատիւ Ֆրանսական նաւախմբին և ռուսական մարտանաւուն սպայից։

ՌՈՄԱ, 19.— Պաշտօնապէս կը հերքուի Փարիզի իտալեան դեսպան Մէնապրէա կոմսին հրաժարման լուրը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 8 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 3/4
8 » Բարիզի »		22 97 1/2

Օսմանեան Փօնտօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Մէյտան. Ա. Պէյզ	20 29
Բեօրսայի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուելուն	20 28
Կէս օրէն	20 28 1/2

Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	81 5
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ [illegible]

Փոխառութիւն	A [illegible]	43 3/8
»	B »	23 7/8
»	C »	20 28

[illegible]

[illegible]	5 25
[illegible]	5 10
[illegible]	6 06
[illegible]	4 32
Ռեժի	15 14
[illegible]	560
[illegible]	75 1/2
Թամնեթուղթ Լավրիոյի	160

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	100
20 Ֆրանքնոց	87 17
Անգլիական ոսկի	110 12
Մարք (գերմանական ոսկի)	108
Իմփէրիալ	90 10
[illegible]	51 12
[illegible]	7 72
Մէճ. արծաթ. (տարզ)	108 08
[illegible]	102
Հինգնոց	102
Մէթալիք	99
Թաաֆիյէ	17
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 18 Ապրիլ, ժամ 3 վայր 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 65
» » 4 1/2 %	105 77
Օսմանեան փոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19 02 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	75 10
» Ռեժիի բաժնեթուղթ	347 50
Պանք Օթոման	610
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
[illegible]	776 25
[illegible] Ռանթ 5 %	98 65
Եգիպտական 5 %	455 25
Գերիքրէտի թիւրք (1890)	420
[illegible]	496 25
Պանք տը Բարի	801 50
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	463 75
Ռիօ Թէնթօ	583 75
[illegible]	685
[illegible]	25 23

Լոնտոն, 18 Ապրիլ, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. փոնսոլիտէ	96 1/16
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 13/16
» » » Ա.	43 3/8
» » » Բ.	23 3/8
» » » Դ.	18 13/16
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթոման	14 1/4
Եգիպտական միացեալ (ևնիֆիէ)	97 7/8
» [illegible] 1890	91 1/4
Ռիօ Թէնթօ	23 3/4
Յունական (փոխառ. Բօյքոթ)	102 3/4
Եգիպտական 5 %	88 3/4
Մոնօփոլ »	68 3/4
Ռուսական 1889	98 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 47 1/2

Վիեննա, 18 Ապրիլ, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36
» Ռեժիի բաժնեթուղթ	159 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	116 70
» Փարիզի »	46 15

Պերլին, 18 Ապրիլ, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 40
Ռուսաց թղթադրամ	210 50
Օսմանեան երկաթուղի	78
Օսմանեան փոնսոլիտէ Սէրի Դ.	19

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Ապրիլ, ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 67
Օսմանեան փոնսոլիտէ Դ.	19
Օսմանեան երկաթուղի	75
Օսմ. Ռեժի	347 50
Գերիքրէտի թիւրք	420
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	463 75
Պանք Օթոման	610
Ռիօ Թէնթօ	583 75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —

Խ. Պ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Բ.

(Շար. նախ. թուոյ [illegible])

Շինութիւնը կ'աւարտի, և ճեմարանը կը բացուի մեծ հանդիսիւ 1838 սեպտեմբեր 13։ Հայ լեզուի ուսուցիչ բերուած է Միսաքեան Խաչատուր, եւ Խաչատուր Պարտիզպանեան, իր երբեմնի ուսուցիչն ալ, թուաբանութեան և այլ ճիւղերու դասախօս։ Տեսուչ ղրկուած է Երուսաղէմի միաբանութեան կողմէ Կիրակոս եպիսկոպոս, Եգիպտոսի առաջնորդը երկու փոքրաւորներով, որոց մին, Երուսաղէմի հանդերձեալ լուսաւոր ու արթուն Պատրիարքն իր տաղնապալից օրերուն մէջ, Վեհապետեան։ Միսաքեանի դասագրքերն եղած են Եղիշէ ու Եզնիկ։ աշակերտները կաշկանդուած չէ քերականութեան չոր ու ցամաք կանոններով, այլ թարգմանութեամբ զբաղեցնելով, մտադիր ըրած է զանոնք լեզուի այն ընդհանուր երեւոյթներուն, որք կարգ մը կամ ընդհանուր օրէնք մը առաջ կը բերեն, բառերու զանազան առմանց և ճշգրիտ գործածութեան։ Իր դասերն, ըստ խոստովանութեան իր սիրելի աշակերտաց, առհասարակ ախորժելի եղած են, և ինք տիրող եղած է անոնց սրտին վրայ անձնական արժանեօք, զորս աշակերտք շատ դիւրաւ կը տեսնեն իրենց ուսուցչին վըրայ. անո՛ւշ ձայնով, կորովի և ներդաշնակ արտասանութեամբ, երիտասարդ տիրոց անձնանուէր ջանքով ու բուռն եռանդեամբն։

Այսչա՛փ և ա՛յսպիսի առաւելութեանց հետ պէտք է խառնել բանաստեղծական կոչում մըն ալ, որ Միսաքեանի ծանօթ ձիրքերէն մին եղած է, զգացմանց, մտածմանց և լեզուի բանաստեղծութիւնն։ Էհ, երբ ուսուցիչ մը օժտուած է այսպիսի ձիրքերով, կարելի չէ որ չսիրուի իր սաներէն. և Միսաքեան սիրուած է մինչ իր սաներէն։ Այս մասին յետոյ։ Ընթերցողաց ճաշակ մը տալու համար թէ Միսաքեան հայերէն լեզուի մէջ ո՛րչափ յառաջադէմ եղած է, հոս ի մէջ կը բերեմ պատառիկ մը իր մէկ ոտանաւոր ուղերձէն յողջոյն Կիրակոս եպիսկոպոսին, զոր քաղած եմ Միսաքեանի սիրական աշակերտակցին բերնէն.

Մինչ ի սահմանաց անդ Եգիպտոսի
Թողեալ զորրութեան գահդ անարատ,
Ի հայցել բախտին, ո՛ տեսուչ արհի,
Նաւէիր զըւարթ ընդ Նեղոս առատ.

Քո՛ ընդելակիրթ ժողովուրդ ըզգօն
Քանի՜ դառնավիշտ մորմոքեալ ելաց,
Ընդ բարեպարիշտ մանկտին Նորբերձ (*)
Հային զարտասուս գետոյն հոսանաց։

Այլ ընդ սըրտառուչ նոցուն հեծութեան՝
Ովսաննա համբուն ի յարկդ երջանիկ
Մանկունք Բիւզանդայ քեզ ի մի բերան,
Ընդ առաջ ելեալ երգեսցեն այժմիկ։

Որ զհաստակս ընտիր մինչեւ ցարդ ներկուռ
Ցաստուածպաշտութեան կըրթէիր հանդէս,
Մըշակեա՛ արդ, Տէր, ըզմիտս անմըրուր՝
Ըզնորածաղիկ տիոցն յանձնեալ քեզ։

Այս ոտանաւորին գրած ժամանակն՝ հեղինակը 23 տարեկանէն աւելի չէր կրնար ըլլալ. և ինչպէս ընթերցողք կը տեսնեն, գրական, գրաբառական և տաղաչափական կատարելութիւններէ անմասն չէ։ Իր մէկ ուրիշ ոտանաւորն ալ, «Իմաստութիւն առ Հայս» խորագրով, որ այն ժամանակը շրջանակով ճեմարանի ուսումնասրահէն կախուած է եղեր, ձեռքս հասած 16 տողերէն դատելով, կը հետեւցնեմ որ ներշնչութեամբ գրուած է. բանաստեղծութիւն կայ անոր մէջ և վեհութիւն. չափը կը յիշեցնէ Շարականի այն հին տաղաչափութիւնը, զոր կարտասանեն տեսակ մը իմանալի չափով, և ոտքերուն չես կրնար հաշիւն ընել ըստ որոշ ճշդութեան։

Միսաքեան իր դասերը կը շարունակէ նոյն ուղղութեամբ որով սկսած էր, ճեմարանի մէջ մինչեւ երկու տարի. 1840 թուականին Տէրոյեանց պատուելին ուսումնապետ կը բերուի. Պալեան Կարապետ Ամիրա, իտալացի ճարտարապետ մը, Քարիլլիս անուն, հետն առած ճեմարանն այցելութեան կուգայ. Իտալացին կարգ մը դիտողութիւններ կ'ընէ շէնքին ու ներքին բարեկարգութեան մասին. բանակցութիւնք կ'ըլլան. և ուր ուրեմն խնամակալ Ամիրաները կը համոզեն զՔալիլլիս որ շաբաթն երկու անգամ այցելութեան գայ իբրեւ Տեսուչ ճեմարանին. Ծախքերու միջէն հաշիւ մը կ'որոշուի. շատեր ճամբու կը դրուին բաց ի յիսուն ուսանողներէ, մեծ մասամբ չքաւոր ընտանեաց զաւակներ. Վարժարանը նոր բարեկարգութեամբ ճամբայ կ'ելլէ, եւրոպական բարեկարգ վարժարանի մը ընթացքով, Սէրվէրեան Յով. Ամիրա, ամէն ամսագլուխն, 110 ոսկի գումար մը յանձնէ կը վճարէ. Դպրոցին համբաւն այնքան կը տարածուի, որ եւրոպացիներ, տեղացի ականաւոր այլազգիք ստէպ այցելութեան կուգան։ Հազիւ թէ այս բարեկարգ ընթացքը 6-7 ամիս կը շարունակէ, յանկարծ, մեզ անծանօթ պատճառաւ, Միսաքեան կը մեկնի դպրոցէն իր սիրական պաշտօնակցին հետ, Խաչատուր Պարտիզպանեանի, վշտացած Տէրոյեանցի դէմ։

Ճեմարանի կռիւները կ'սկսին այնուհետեւ սեղանաւորաց և ժողովրդեան մէջ. Իր ժամանակին ոսոխներն ամբաստանած են զինքն իբրեւ կուսակից սեղանաւորաց և տածիչ այդ ընտանի երկպառակութեանց. Միսաքեան պատասխանած է որ ինք ծայրայեղ կուսակցութեանց ոչ զգայակից եղած է և ոչ արբանեակ, և այդ շարաշուք կռիւներու ժամանակ քաշուած է Օտեան Պօղոս աղայի տունն իբրեւ անխռով ապաստանարան.—«Ես Գրակքեանց, Սեղղաեանց, Մարիոսեանց, կրկին եռապետութեանց, և Ագխեանց ու Կէճմինեանց պատմութիւններն արդէն կարդացած ըլլալով՝ անդստին այն ժամանակէն ծայրայեղ կուսակցութեանց վախճանը գիտէի և կզգուշանայի»։ Ճեմարանի փակման համար իր կարծիքն այս է թէ, այն դպրոցն իր այն ժամանակի տրամադրութեամբը՝ վաղ կամ անագան փակուելու համար բացուած էր, վասնզի, երկինքը կենսապահ չունէր։ Ճեմարանին Ազգէն ու Երուսաղէմէն տիտղոսները տրուած էին, բայց շինողը ո՛չ ազգն էր և ոչ Երուսաղէմը, այլ մասնաւոր բարերար մը։ Բարերարը շինուածը կառուցած էր. բայց եկամուտ չէր հայթայթած, և իր յոյսն Ազգին ու Երուսաղէմի վրայ դրած էր։ Ազգն ինչպէս հիմա, առաւել եւս այն ժամանակը, գիշեր ցերեկով 75 ապայ ձրի ոճուցանելու, ձրի դաստիարակելու կարողութիւնը չունենալով՝ չէր կրնար դպրոցը կանգուն պահել։ Ճեմարանն Երուսաղէմի ձեռնտուութիւնը կը խնդրէ, և այնչափ կռիւներէն ետեւ չկրնալով Ազգէն ո՛ եւ իցէ կողմէն օգնութիւն գտնել, կամայ ակամայ կը փակուի։ Եթէ ճեմարանն հաստատուն եկամուտ ունենար, ոչ ինքնին կը փակուէր և ոչ Ազգն ամբողջ կրնար փակել զայն։ Ճեմարանը ոչ հաստատուն եկամուտ ունէր, ոչ ալ աշակերտաց հանդանակը, և վասն այնորիկ չէ կրցած շարունակուիլ։

Ճեմարանէն մեկնելէն ետքը գրած է ուղերձ մը առ Սահմիաննոս Աղամի Պատրիարք իր անուան տարեդարձին առթիւ. 170 տողէ կը բաղկանայ քերթուածը. ալ Միսաքեան զարգացած է անհամեմատ. իմաստից ճոխութեան հետ՝ ճոխութիւն լեզուի. ներդաշնակութիւն, կորով, տաղաչափութեան օրինաց ճշգիւ գործադրութիւն. ճոխութիւն յանգերու և այնպիսի հիւսուածք մը որ իր ճարտարին գերազանց արուեստը կը մատնէ։ Այս ոտանաւոր գրուած է 1840 ի 24 դեկտեմբերի։ Ուղերձը կը վերջանայ բացագարձութեամբ առ Նախավկայն այսպէս.

Զաղօթս ուխտիւք քոյին այսօր տօնողաց
ի քո բուրվառ սըրբանըւէր.
Ռընկեա՛ ընդ քոց աստուածահայց մաղթանաց, ի կենդաղիս վըշտըմբեր՝
Ըզմեր ընտիր և զպատուակիտ հայրապետ,
Զանուանակիր քո ըզգաստ,
Ի յարկածից խնայեալ աչօք փըրկեսցէս,
պահել յաւէժ բարեբաստ։
Կեցցէ՛ նդ երկար յ՚աթոռ իւրում անսասան՝ հովուել հօտին գորովով,
Շուրջ քահանայք զիւրեւ կայցեալ միաբան՝ ի յուսախէն անվըրդով։
Մի՛ մեղիցէ նըմա արեւ տուընջեան,
եւ մի՛ լուսին գիշերի,
Տէր ըզնորա ըզմիտս և զել յաւիտեան
պատըսպարեսցէ հաճեսցի։

Կը կարդայինք իրեն այս գրուածները. չէր հաւներ, թէեւ ոչինչ կարելի է գտնել այդ ոտանաւորին մէջ չհաւնելի։ Ընթերցողն այն կոյր նախապաշարմամբ, զոր ամենքս ալ քիչ ու շատ ունեցեր ենք, պիտի կարծէ թէ գրողը Մխիթարեան վարդապետ մըն է, և լաւագոյններէն. ոչ. Բարերդցի գերձակ Միսաքին զաւակն է, ինքնայորդոր մշուած, ինքն իրեն առաջնորդ եղած։ Այսպէս Խաչիկ, իր աշակերտութեան օրերէն ցոյց տուած էր որ չպիտի մնար իր ժամանակին անձուկ միջնոլորտին տակ. բնութիւնը իր կորովին մարմնոյն մէջ նուաստութիւն գրած չէր. խոժոռ յօնքերուն տակ ցածութիւն չէր նստած. աշխարհի մէջ դէպ ի աշխարհէ դուրս կը մղուէր ի բնէ. առաջին քայլը կառնու ոտքերը հայրենի տնէն դուրս նետելով։

Ճեմարանէն զատուելէն ետքն ալ, մոռցած չէ իր ընդունակ աշակերտներն որոց վրայ բան մը ըլլալու նշոյլներ տեսած է. անոնցմէ մէկ քանիներն իր հետ առնելով, նշանաւոր օրեր, ստէպ կ'երթայ եղեր կաթոլիկ վարդապետաց քարոզները լսելու։ Այդ քարոզներու մէջ յանուանէ կը յիշէր Պետրոս վարդապետ Աստարճեան, Ղալաթիոյ եկեղեցւոյն քարոզիչ, Անտոնեան միաբանութենէն։ Օր մը, իր կողմանէ յանձնարարեալ, գացի Միջագիւղ նոյն ուխտին վանքը՝ գիտնալու թէ արդեօք կը պահուի՞ն այն վարդապետին ձեռագիր քարոզները. կարեւոր պատասխան մը չկրցի բերել։ Գովութեամբ կը խօսէր այդ վարդապետի մասին. Միսաքեան ուսանելու և լսելու անգուսպ հետաքրքիր՝ տեսած, ճանչցած, լըսած ու քննած է իր ժամանակի բոլոր կարեւոր մարդիկը. գրեթէ վարդապետ մը, վարժապետ մը չես գըտներ, որոց հետ ընտանութիւն ունեցած չ'ըլլայ։

Իր ժամանակիցներէն միշտ վեր ելլելու ջանադիր ու ընդունակ, առանձին դէմք մըն է երեւցած։ Գեղեցիկ կը խօսի եղեր, միշտ աղնուագոյն բառերով. հագուած է սիրո՛ւն ու ճաշակաւոր. դրագէտի հրապուրիչ համբաւին հետ կցորդած է կորովի, անձնեայ, թեկնեղ, լայնալանջ երիտասարդի մը շնորհքները, և ասոնց ամենուն վրայ ալ՝ մեծանձնութեան շուքը։ Երիտասարդ Միսաքեանը, դըչի, ճաշակի և կորովոյ երիտասարդ, արդեօք չէ՞ թողած վանդակի ետեւ, ժամանակին խստապահանջ համեստութեան շուքին տակ, իր սիրովը արտօրող սիրտ մը։ Իբրեւ սիրային անցք, այսչափ բան միայն կը պատմուի, որ Խաչատուր օր մը իր ծանօթներէն միոյն տունը կ'երթայ։ Ոտքը դուռնէն հազիւ ներս դրած, ինքզինքը կը գըտնէ գեղանի էակի մը առջեւ. երկու աչքերու տակ կը կախարդուի։ Աղջըկան համար կը պատմուի թէ հրաշագեղ եղած է, իր սիւրին բոլոր ձիրքերովը օժտուած։ Քանիցս կ'երթայ այդ տունը, և որովհետեւ ճեմարանէն դեռ նոր մեկնած էր, անգործութիւնը չհամարձակեցներ զինքը։ Եւ քարիոխ փքիններէն թէեւ վիրաւոր որպէս եղջերու, որ սրածայր սլաքն ի կշտին անտառին խորը կը քաշուի հեծամռունչ, անփորձ սրտի բոլոր տագնապները կը կրէ ի մթան։ Հառաչք կամ մանչին առանձնութեան մէջ կը խեղդէ, և սեւ վարագոյր մը քաշած իր սիրոյն վրայ, կը դառնայ դէպ ի սեւերը, կրօնական վերարկու, սքեմ, մթութիւն, մեռելութիւն։

Միսաքեան սիրոյ շատ ընդունակ կ'երեւէր. իր ծերութեան մէջ ալ, գեղեցկութեան Սրբուհին՝ իր հրապուրանքէ կապուած չէր. կը պաշտէր զայն մատաղ մանկան մը, վարդի թերթերուն, սիրո՛ւն հագուած տունկի մը վրայ։ Մեր պտուտի ժամերուն, կը տեսնէինք որ յանկարծ կանգ կ'առնէր՝ նայուածքն արձակելով պատկերի մը վրայ. ծով մը կուրծքին վրայ կամ մանկիկ մը պառած էր և կամ տղեկ մը թիթեռնիկներու ետեւ։ Քանի քայլ խնդալով կը դառնար մեզի, և կը քալէինք լռութեամբ՝ գիտնալով իր մտերն որ անդիտակցաբար կը շարժէին, և ճակտին խորշոմներն, որք կ'ուռէին, կը պարզուէին անծանօթի մը ազդեցութեան ներքեւ։ Պէտք է ըսել թէ՝ իսպա՛ռ թարմ մնացած էր նա, թարմ սրտով ու մտօք, անարատ պահած զգացումներ, անտուկի մէջ ծալլուած պահուած լաթերու պէս. իր ծերութիւնն անոնց ցեցը միայն կրնար եղած ըլլալ։

Սիրային սարսռուններէն ետքը, Խաչատուր կը տեսնուի օր մը Ստատուր Պատրիարքի քով, փոքրաւորի զգեստներով. ալ այնուհետեւ սեւեր ունէր իր վրայ։ Վեղար կամ սքեմ, շատ անգամ պատանք մըն է, կ'ըսեն, որոց մէջ կը մաշին վշտարեկ հոգիներ։ Այդ սեւերուն կրնար մշուիլ ու բիւյ պատճառներով ալ։ Նախ որ գրեթէ նորահաս տարիքի մէկ պատրանքը կամ փորձութիւնն է երկինքի հետ խաղալ. երկրորդ որ մեր գրաբառ դրոց ընթերցումը շա՛տ հրապուրելի կ'ընծայեցնէ այդ մթութիւնը. հայ լեզուի անհամեմատ յիշատակարանը Ս. Գիրքն է. մեր բոլոր մատենագիրք անոր հետ են. ամեն հեղինակութեան վրայ կրօնաւորի մը անունն է զոր կը կարդաս. մանուկ սրտով, պատանեկան սրբութեամբ ու զգացումներով մինչ անոնց հետ ես, այդ սեւ վերարկուներուն տակ, անոնց ձեռքն է որ սրտերու վրայ կը դրուի, և իրաւ, ի՛նչ հզօր ազդեցութիւն չէն կրնար գործել, Սահակ, Մեսրոպ, Եզնիկ իրենց ընթերցող սանին վրայ, չէ կարելի որ օր մը չըսես թէ ձեր պաշտաձն իմ պաշտամունքս է, ձեր հաւատքն իմ հաւատքս է, ձեր պաշտօնն իմ պաշտօնս է, ձեր սեւերն իմ սեւերս են։

Փոքրաւորութիւնը զինքն ազատ կը կացուցանէր աշխարհային մտատանջութիւններէ. կ'զբաղէր իր գրքերովն ու գրչովը։ Երուսաղէմ կ'երթայ իր Սրբազանին հետ. թեւերուն վրայ ուխտի նշաններն անեղծ կը մնային։ Բայց այդ կրակէ երիտասարդն ի՞նչպէս պիտի կարենար կատարել այն պարտաւորութիւններն, որոց ներքեւ իր պարանոցը կը ծռէր ժամանակին փոքրաւորը.—Սրբազանին ամէն քմահաճոյից պէս շարժիլ, ծառայել անոր՝ անհոգի սարքի մը պէս, դողդղալ որպէս սուրբ պատկերի մը առջեւ, անոր քմահաճոյքներն ու իմաստութիւնները միապէս տանիլ. երեկոյին ժամ երթալ, առտուն ժամ երթալ, փոխ ըսել։ Ասոնք ամենն ալ պիտի ընէր Միսաքեան ի դէպ և հանդէպ ժամու ընդհատելով ընթերցումը։ Կարելի չէր այս. ուստի Սրբազանին Ս. Աթոռն համբուրելով օր մը, հոն կը թողու փոքրաւորի վերարկուն ու կը մեկնի։

Բախտն այսպէս կը խաղար Խաչատուրի հետ, կամ որ նոյնն է ըսել, Խաչատուր կը խաղար ճակատագրին խաղերովը, հովէն քշուած ալիքներուն պէս, որ եղերքին զարնուելով կըրաւորաբար, ետ կը դառնան ուժով եւ փրփրած։ Բան մը կար միայն որ չէր փոխուեր, ընթերցում, միշտ եւ անյագ ընթերցում. իր սրտին ու հոգւոյն սլաքն էր այդ որ կեանքի փոթորկին մէջ դէպի հիւսիս կը դառնար միշտ։ Զարգացած էր և իրական համբաւ չինած։ Օր մը, կը պատմեն, Օտեան Պօղոս աղայի տունը, ժամանակին նշանաւոր անձանց ակմբի մը մէջ, յանպատրաստից ոտանաւոր մը գրել կուտան։ Կը հաւնին ամենքն ալ, եւ կ'սկսին «Պուէտ» կոչել զինքը։ Իր ուսուցագրութեան մէջ սկզբնատառն է «Պ». «Պուէտ» բառի առաջին գիրը զոր Միսաքեան իբրեւ յիշատակ պահած է այն օրէն։ Ոմանց բերնին մէջ չարախօսութեան և ծաղու նիւթ է եղած երբեմն ու կ'ըլլայ, անտեղի է այս, զի Միսաքեան պահած է զայն իբրեւ յիշատակ մը իր կեանքի և իբրեւ աննշանակ բառ, ինչպէս է Խաչատուրը։ Այդ բառն ստորագրութեանը հետ խառնելով փառքի ակնկալութիւն չէ ունեցած. մանաւանդ որ իր ընթերցողք ինչպէս «Խ», նոյնպէս ալ «Պ» բառին կրնային անտարբեր դառնալ, «Պ» գիրը կարդալով՝ Պօղոս, Պետրոս, Պաղտասար, Պարսամ եւայլն։

Իբրեւ գրչի արդիւնք, զոր ունեցած է այդ ժամանակներու մէջ, կը մնան քանի ոտանաւորներ, տապանագիրներ, շա՛տ լաւ գրուած. օրացոյցերու մէջ ունի գեղեցիկ տողեր, եւ գրուածքի մըն ալ անունը, զոր ինքն յիշատակած է իր մէկ յօդուածին մէջ Աստղ արեգական [illegible]. ինչ որ ալ թողած է, առհասարակ մտադիր կարդալով ոք, կը գտնէ անոնց մէջ անաղտ ոգի մը, օժտուած բանաստեղծական շնորհքներով, խիստ ճաշակաւոր և ընտիր լեզուաւ խմբագրուած։

ՀՐԱՆԴ

(*) Տարակոյս այդ բառի վրայ։

ՁԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Մեծեր [illegible] Աղն. Տօքթէօր Իւթիւնեան [illegible] հրատարակութիւններով ծանօթ է, [illegible] [illegible]

[illegible]

Սանգալի [illegible]

ԱԶԴ

Կարի մեքենայի գործածութեան վարժ երիտասարդ մը կ'ուզուի գիւղէ Պ. Հ. Փափազեանի չարխիի գործատունը Բերա, Բասամ-Համամ թ. 28 3—3

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ

ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից

Ամեն օր, յետ կէսաւուր 23

ի Բերա Պէյքար փողոց թիւ 9

ՄԻՄԻՖՕ ՊԱՃԱՊԱՆՕՂԼՈՒ

[illegible]

222

ՍԻՄԻՖՕ ՄՕԻՆ ՃԱՆ ՕՃԱՐԱՆ

Կ. Պոլիս, 25 մարտ 1889

[illegible]

Տր Ա. [illegible]

ԻԼԱՆ

[illegible]

252

18 Մարտ 1307 4—10

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1.000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելաքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրքը Անգղիոյ ամենահարուստ և համրաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17.000.000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 11

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոյս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք	8.000.000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 »	5.604.722
Տարեկան հասոյթ » » » »	12.773.779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1.270.300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակեալ ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է ուրիշեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100.000.000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գափու, Անամիատիս խան. 16

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՈՒԼՐՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջանկ. թղթատարատան վրայի յարկը, և ի Զմիւռնիա Իսվանէկլիքի փողոց Թիւ 59

Այս նշանաւոր գործատունն, որ արժանաւոր համբաւ մի առած է ի մեզ, այս ձմրան եղանակին առթիւ իւր վաճառքներու քանակութեան վրայ յաւելում մի կ'ընէ, որ արդէն բազմաթիւ է Ֆրանսական, Անգղիական, Գերմանական եւ Պելճիական բերքերու զանազան տեսակներով։

Հետեւաբար իւր բուն գործարանին ապրանքներուն վրայ որք են՝ օժտի համար ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, բանուածք, կիտապակներ, քալիքօ, քօրսէ, թաշկինակ, սեղանի սփռոցք, շապիկ, շապկընկեր, ատամանք, ֆլանէլ կանանց օրիորդաց և փոքր տղեկանց համար զարդարանքներ, աւելցած է ուրիշ տեսակ անթիւ նիւթեր բոլորն ալ ընտիր տեսակէ։

Հատարակաց զարմանքը կը գրաւէ մանաւանդ այն փայլուն և զանազան տեսակ վերարկուներն և ճաքէթներն կանանց օրիորդաց և տղայոց, որք բոլորն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ ճաշակով ու շքեղութեամբ յօրինեալ են։

Ցուցադրուած մի ըրած է նաև ապակրուած զգեստներու պատրաստութեան նորաձեւութեան վրայ որ արդէն ճոխ է այնքան, և իւր ընդարձակ արհեստանոցին շնորհիւ կըրնայ կատարելապէս գոհացնել բոլոր իւր յաճախորդներն նոյն ճաշակին ու բարձրութեան հետ ի գործ դնելով ինչ որ [illegible] ... [illegible] կը գտնուի նաև մինչեւ 16 տարեկան տղայոց համար ամէն տեսակ զգեստներ բալթոներ խիստ չափաւոր գներով։ Կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ.

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ 8

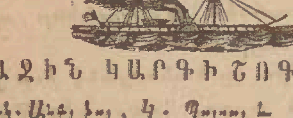

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Նիւ-Եօրք-Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	4000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	8200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4300
[illegible]	4500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2800	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8100

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ Գործակալք Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 7

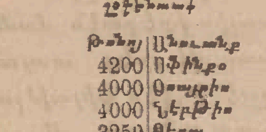

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիլթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

14 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրփուլ.

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌՈՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ‖ EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ լնդերքը, կը զովացնէ բերանը.

ՓՆՏՌԵԼ բուն ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ տը լա Բէ, ԲԱՐԻԶ.

Ասկից առաջ՝ 229, Սէնդ Օնորէ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀԱՏՎԱՃԱՌԱՑ ՔՈՎ.

Հարցնել նաև Պոթոյի ՎԻՆԷԿՐԸ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, Նըրբութեամբ և բոյրովը գերազանց.

2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՌՉԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով [illegible]

[illegible] ... դուլթիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի գերև չի հանել հասարակութեան յոյսերը. Գործածեցէք ուրեմն Բօուէլի այս պատրաստութիւն. անտարակոյս պիտի բուժէ զձեզ։ Ձերդ ՄԱՌԻԱ ՌՕԶ ՄԷՐԸԼՕԸՆ

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին ½ բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՕՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բալէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

2214 Մ. ԷՏՄՈՒՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վալտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 97

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՌԻՆ

ԼԸ ԲԷՏՐԻԼԻ

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՑԱՒԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՌՆՈՒԵԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիտ Գաւպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ. 2218

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Նոր գիւտ մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵԽԻ

[illegible]

2214

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁԷՈՒՏ ԻՒՂ

Իբրև ֆօսֆիթ տը շօլ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճօղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԻՐԱՅԼ 2218

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211, Կ. ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն։

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Պոթին կալոշ	Ղրշ. 95	Սկարբին	Ղրշ. 52
Մանթարլը Պօթին	» 75	Պալատական կալոշ	» 45
Պոթին	» 67	Կանանց մուճակ	» 35
Մոյկ	» 140	Կանանց սկարբին	» 40
Մոյկ և կալոշ	» 130		

Ասկէ ալ ուամներուն վրայ տասը ղրուշ յաւելում կըլլայ. (20)

COMP 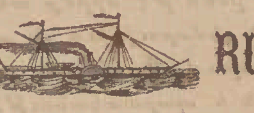 RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Օր	ամսէն	Ժ. Ը. Ե.	Երթալէ տեղը	շոգենաւ
Բշ.	8 20	Եր.		Օտեսա
Գշ.	9 21	5 Եր.		Աղեքսանդրիա
Դշ.	10 22	10 Առ.		Անատոլու
Դշ.	10 22	10 Առ.		Սեվաստոփոլ
Եշ.	11 23	2 Եր.		Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գափու։ 10

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բօնիյի միջև կանոնաւորաբար բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սիլֆիտ որ ապրիլ 15ին Մարսիլիայէն և ապրիլ 22ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնկրէլ որ պիտի մեկնի ապրիլ 28ին

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք

Բ. » 178 »

Ուղեւոր և սրբ. ապրանք

Նաւուղչեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ

5 Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14

Հրատարակիչ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

[illegible] ԱՐԵՒԵԼՔ ՏՊԱԳՐՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 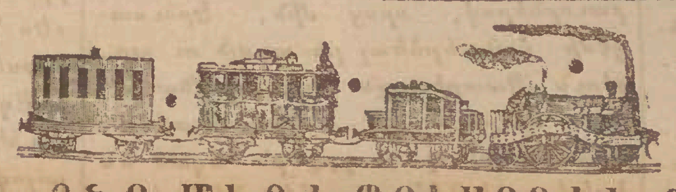 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ (Առաւօտ 6–26; Իրիկուն 28–46)

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46			
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 ...	7 30	7 50	8 30	9 ..	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ..	5 30	6 ...	7 ...	...	...	...
Գումգափու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 10	5 40	6 7	7 09	...	...	...
Եէնի-գափու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5 14	5 44	6 1[illegible]	7 13	...	...	...
Տաւուշ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	11 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 20	5 50	6 49	7 13	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 25	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 26	5 56	6 24	7 22	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 33	11 6	...	12 6	...	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 6	5 39	6 9	6 35	7 33	=	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 19	...	7 42	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	6 27	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ (Առաւօտ 5–25; Իրիկուն 27–51)

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	51			
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	...	7 6	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 ...	...	8 ...	8 30	...	9 30	...	...	...	11 30	...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	6 ...	...	7 18	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 40	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 40	7 43	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	1 24	1 53	2 26	2 53	3 24	4 24	4 53	5 54	6 23	6 53	7 57	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57	11 29	11 57	1 28	1 57	2 29	2 57	3 28	4 28	4 57	5 58	6 27	6 57	...	...	...	...
Տաւուշ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գափու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 3	10 34	11 3	11 34	12 3	1 34	2 3	2 34	3 3	3 34	4 34	5 3	6 4	6 33	7 03	...	...	...	...
Գումգափու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 8	11 38	12 8	1 38	2 8	2 38	3 8	3 38	4 38	5 8	6 8	6 38	7 08	8 6	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	11 46	12 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	6 16	6 46	7 16	8 15	...	...	...
	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբաց մէջ միայն ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վակոններ։ 1